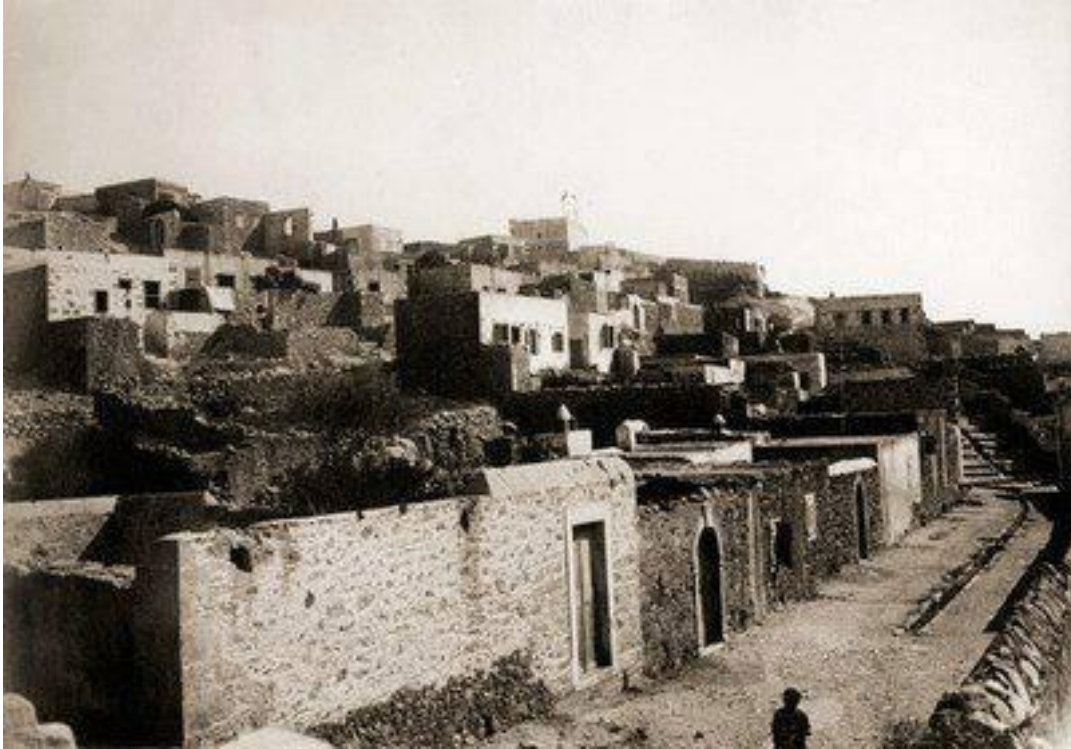

1^ο Γυμνάσιο Σητείας

Τοπική Ιστορία
Γ' Γυμνασίου

*Οι δρόμοι της πόλης μου:
Τα πρόσωπα και η ιστορία τους*

Σχολικό έτος 2013-14

1. ΑΓΓΕΛΑΚΗ Εμ.

H6-H7-
Z7

Ο Εμμανουήλ Αγγελάκης γεννήθηκε, το 1856 στο χωριό Αρμένι της Σητείας. Πιθανόν γεννήθηκε τον Αυγουστο του 1856, όπως αναφέρει ο ίδιος, «ο πρώτος των αδελφών μου Μιχαήλ εβεβαίει ότι εγεννήθηεν ένα μήνα πρό του λεγομένου μεγάλου σεισμού, ο οποίος, ως γνωστόν, εγένετο κατά την 30ην Σεπτεμβρίου 1856, ήτοι, κατά την γνώμην ταύτην, εγεννήθηεν κατά τον Αυγουστον του 1856...».

Αν και ήταν το δωδέκατο τέκνο μιας αγροτικής και φτωχής οικογένειας, κατάφερε να διαπρέψει στην πολιτική ζωή του τόπου μας.

Επιθυμία της μητέρας του Ειρήνης ήταν ο ίδιος να σπουδάσει «Διά δε το Μανωλιό της, ως έλεγεν εμέ, παρήγγειλε να με σπουδάσουν διά πάσης θυσίας». Πραγματικά, παρά της πάρα πολλές δυσκολίες που αντιμετώπισε, το 1902 τελείωσε την νομική σχολή του πανεπιστημίου Αθηνών, σε ηλικία 46 ετών.

Ο Εμμανουήλ Αγγελάκης ήταν σίγουρα ένα από τα μεγαλύτερα πολιτικά και ιστορικά πρόσωπα του 20ου αιώνα στην Κρήτη. Το 1884 εξελέγη αντιπρόσωπος της επαρχίας Σητείας για την Κρητική Συνέλευση. Ήταν πρωτεργάτης στην Κρητική Επανάσταση του 1896 στη Σητεία. Βουλευτής Κρήτης από το 1884-1991, διετέλεσε ακόμα δυο φορές και αντιπρόεδρος της Κρητικής βουλής.

Το 1920 παραιτήθηκε από την νομαρχία Μεσσηνίας όταν έχασε τις εκλογές ο Ελ. Βενιζέλος, και ασχολήθηκε με την καταγραφή της ιστορίας του τόπου του.

Τα “Σητειακά” και τα “Απομνημονεύματα 1856-1906” είναι δυο από τα σημαντικά ιστορικά έργα που μας άφησε.

Ένα από τα σημαντικότερα βιβλία, κατά τη γνώμη μου το σημαντικότερο, είναι οι δύο τόμοι ή τρία τεύχη, εξαρτάται από τον τρόπο που καθ’ εις θέλει να το μετρήσει, τα Σητειακά του δικηγόρου Εμμανουήλ Αγγελάκι. Ο Εμμανουήλ Αγγελάκης κατάγονταν από το χωριό Αρμένους Σητείας και έζησε από κοντά κατά την παιδική του ηλικία τις απεχθείς πράξεις των Οθωμανών κατά των χριστιανών και μπορεί αυτό αν το δει έντονα από τις περιγραφές που κάνει στην αρχή του

δεύτερου τόμου των Σητειακών. Διατέλεσε πρώτος πρόεδρος της επαναστατικής επιτροπής Σητείας κατά την επανάσταση του 1897 και παρά τα αισθήματα που έτρεφε κατά των Οθωμανών μπορεί κανείς να δει ότι πολλές φορές κατέβαλε προσπάθειες για τη διάσωση άοπλων Οθωμανών κατά τη διάρκεια της επανάστασης. Όλη του τη ζωή την πέρασε εργαζόμενος στην Αθήνα σαν Δικηγόρος και πηγαينوερχόμενος Αθήνα- Σητεία όπου διατηρούσε δεύτερο γραφείο.

Το 1935 εκδίδει τον πρώτο τόμο των Σητειακών. Το βιβλίο αποτελεί μια απάντηση στην τοπικιστική αντίληψη που έχει το περιεχόμενο του βιβλίου του κυρός Ιεροσητείας Γρηγορίου Παπαδοπετράκη ο οποίος στο βιβλίο του Ιστορία των Σφακίων εξυμνεί την αξία και ανδρεία των Σφακιανών υποβαθμίζοντας την προσφορά όλων των υπολοίπων Κρητών κατά τις κατά καιρούς επαναστάσεις. Αν και το βιβλίο πολλές φορές περνάει τα όρια της επαρχίας τα θέματά του έχουν να κάνουν με την ιστορία της επαρχίας από των αρχαίων χρόνων μέχρι την εποχή της επανάστασης του 1897 και την Γαλλική εποπτεία με το τέλος της επανάστασης. Βασικό πάντως στοιχείο που τονίζει αμέσως από την αρχή ο σκοπός να παρουσιάσει τα ιστορικά γεγονότα όπως έγιναν και όχι όπως ο ίδιος θα ήθελε. Και για το λόγο αυτό παρουσιάζει την φράση του Αιμίλιου Λούντβιχ «Τα γεγονότα ε[ισ]τ'ιν]ιερ`α κα`ι]ο]ιστορικός δέν έχει δικαίωμα να τροποποιεί η να παραβλέπει αυτά». Μέσα από αυτήν τη φράση ο Αγγελάκης προσπαθεί να παρουσιάσει μια πλήρη εικόνα των πραγμάτων της εποχής του χωρίς προκαταλήψεις τοπικισμούς και απαλλαγμένη κατά το δυνατόν από το υποκειμενικό στοιχείο. Έτσι το 1935 εκδίδει στην Αθήνα τον πρώτο τόμο των Σητειακών όπου περιγράφει την ιστορία της επαρχίας Σητείας από τα αρχαία χρόνια μέχρι την κατάληψη της από τους τούρκους, Αλλά παράλληλα παρουσιάζει μέσα από ένα παράρτημα την ιστορία των Ορθόδοξων και καθολικών μονών της περιοχής αλλά και του Σαραγιού της Ετίας αλλά και δύο έτερα θέματα, την επιστολή του δούκα της Κρήτης Ιερώνυμου Δουκάτου προς τον Πέτρο Κονταράτο αλλά και ένα καθαρά λαογραφικό θέμα που είναι η ιστορία της Ελένης.

Το 1939 από το ίδιο τυπογραφείο παρουσιάζει το πρώτο τεύχος του δευτέρου τόμου των Σητειακών λόγω οικονομικών δυσκολιών με σκοπό λίγο αργότερα να ολοκληρώσει το έργο του. Δυστυχώς για τον ίδιο το έργο έκανε δέκα χρόνια να δει το φως της δημοσιότητας λόγω πολλών ατυχιών που προκύπτουν. Αρχικά ο πόλεμος και η κοινωνική αλλά και οικονομική κατάσταση που υφίσταται αλλά και συνεχίζει με το τέλος του πολέμου. Δεύτερον μια αρρώστια που παθαίνει στα μάτια ο Αγγελάκης. Όπως ο ίδιος τονίζει στον πρόλογο του δεύτερου τεύχους αν και τα προβλήματα δεν είχαν τελειώσει κατά την ώρα που εκδιδόταν το βιβλίο αλλά το έκανε σαν μια θυσία πριν «η κελαινή νύξ τους εμούς οφθαλμούς καλύψει» και ελπίζει στη θετική αντιμετώπιση που είχε ο πρώτος τόμος από τους αναγνώστες του.

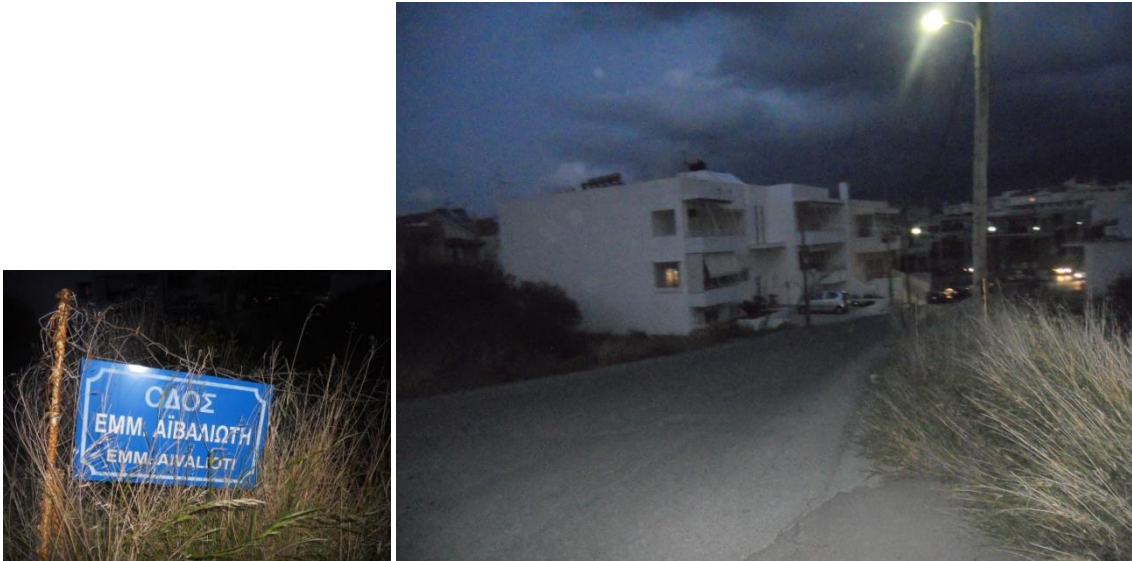
Στο δεύτερο τόμο περιγράφει με μεγάλη λεπτομέρεια όλα όσα είδε και άκουσε για τα περιστατικά της περιόδου από το 1821 μέχρι την επανάσταση του 1897 και την

εγκατάσταση των Γάλλων στρατιωτών στην επαρχία Σητείας. Πολλές φορές αναφέρει την προσωπική του γνώμη για τα γεγονότα ή αναφέρει και παράλληλες πληροφορίες κάνοντας μια προσωπική εκτίμηση για τα πράγματα. Μέσα από τη συλλογή αυτή του Αγγελάκη ο αναγνώστης μπορεί να πληροφορηθεί με λεπτομέρεια όλη την ιστορία της Σητείας κατά την τελευταία περίοδο της τουρκοκρατίας, αλλά να πάρει μια πολύ καλή γνώση για την ιστορία της Κρήτης γενικότερα.

Γιώργος Τσικαλάκης

2. ΑΙΒΑΛΙΩΤΗ ΕΜΜ.

Κ3

Συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση και φυλακίστηκε κατά τη Γερμανική κατοχή στο στρατόπεδο Μαουτχάουζεν και Έμπεξεν της Γερμανίας όπου και πέθανε.

3. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΙΤΟΥ

Λ1-Λ2

1ος Ιεράρχης Κρήτης.

Ο Τίτος υπήρξε από τους πιο στενούς συνεργάτες του Αποστόλου Παύλου, και πολύ καλός του φίλος (Β' Κορ. 2,13. 7,6. 8,23). Ήταν Έλληνας στην καταγωγή (Γαλ. 2,3), πιθανόν από την Αντιόχεια, και πολύ μορφωμένος.

Ο Παύλος στην τρίτη περιοδεία του μετά τη Γαλατία (Πράξ. 18,23) και την Έφεσο (Πράξ. 19,1-41), πήγε μέσω της Τρωάδας στη Μακεδονία. Εκεί περίμενε να συναντήσει τον Τίτο (Β' Κορ. 2,13), ο οποίος είχε ήδη αποσταλεί στην Κόρινθο. Ο Τίτος συναντήθηκε με τον Παύλο στη Μακεδονία (Β' Κορ. 7,6 και 7,13-15). Από τη Μακεδονία ξαναγύρισε στη Κόρινθο για να συμβουλευσει την εκεί Εκκλησία, αλλά και να προτρέψει τους πιστούς να προσφέρουν τη βοήθειά τους υπέρ των πτωχών της Ιερουσαλήμ (Β' Κορ. κεφ. 8).

Μετά την αποστολή του στην Κόρινθο δεν υπάρχουν στοιχεία για τη διακονία του. Τον συναντάμε ξανά, αρκετά αργότερα, στην Κρήτη όπου παρέμεινε και ο Παύλος

τον έκανε επίσκοπο του νησιού (Τίτος 1,5). Στην Κρήτη ο Τίτος είχε λαμπρούς συνεργάτες τον Ζηνά τον νομικό και τον περίφημο Απολλώ. Εκεί ο Τίτος έλαβε και την επιστολή του Παύλου, στην οποία τον αποκαλεί "γνήσιο τέκνο" (Τίτος 1,4).

Μέσω της επιστολής αυτής ο Παύλος του αναθέτει μερικές διακονίες που έπρεπε να επιτελέσει εκεί, όπως να συνεχίσει να διορθώνει τις ελλείψεις και να διορίσει πρεσβυτέρους σε κάθε πόλη (Τίτος 1,5). Επίσης του ζητά να αντιμετωπίσει τους ψευδοδιδασκάλους, οι οποίοι πρόβαλαν Ιουδαϊκούς μύθους ως χριστιανική διδασκαλία (Τίτος 1,11-14). Ακόμα του λέει να περιμένει τον Αρτεμά ή τον Τυχικό (Τίτος 3,12) και έπειτα να πάει να τον συναντήσει στη Νικόπολη, όπου ο Παύλος αποφάσισε να μείνει το χειμώνα. Του ζητά να μεριμνήσει για την αναχώρηση του Ζηνά και του Απολλώ από την Κρήτη, και να τους προμηθεύσει τα αναγκαία για το ταξίδι τους, έτσι ώστε να μην τους λείπει τίποτα (Τίτος 3,13).

Αν και δεν αναφέρεται εάν ο Τίτος συνάντησε τον Παύλο στη Νικόπολη, αλλά σύμφωνα με το εδάφιο Β' Τιμόθεου 4,10, πρέπει να είχε πάει εκεί, καθώς αναφέρεται ότι πήγε στη Δαλματία που βρισκόταν βόρεια και όχι πολύ μακριά από τη Νικόπολη. Ο Τίτος πρέπει να βρισκόταν και στη Ρώμη κατά την δεύτερη φυλάκιση του Παύλου.

Σύμφωνα με μια παράδοση ο Τίτος επέστρεψε από τη Δαλματία στην Κρήτη, όπου και έμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του, υπηρετώντας το Ευαγγέλιο. Απεβίωσε ειρηνικά σε ηλικία 94 περίπου χρόνων το 105 μ.Χ..

Ο νομικός Ζηνάς σε χειρόγραφο του αναφέρει τον Τίτο ως επίσκοπο Γόρτυνας, την τότε πρωτεύουσα της Κρήτης. Τα λείψανα του Τίτου μεταφέρθηκαν από τη Γόρτυνα στη Βενετία, στη βασιλική του Αγίου Μάρκου, και από εκεί το 1966 στο Ηράκλειο της Κρήτης, στον ναό του Αγίου Τίτου.

Η Ορθόδοξη εκκλησία τιμάει την μνήμη του στις 25 Αυγούστου.

4. ΑΡΧΑΤΖΙΚΑΚΗ

Θ6

Οσιομάρτυρας Αρχιμανδρίτης στη Μητρόπολη Σμύρνης

Ιάκωβος Αρχατζικάκης ήταν Έλληνας κληρικός, θεολόγος και εθνομάρτυρας καταγόμενος από της Κρήτης.

Μετά το πέρας της θεολογικής εκπαίδευσής του στα Ιεροσόλυμα στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης και στη Βέρνη ανέλαβε διευθυντής της Ιερατικής Σχολής των Ιεροσολύμων. Όταν αργότερα εξορίστηκε εκ της εκεί Ιεράς Συνόδου στη Σμύρνη, διορίστηκε ιερατικός προϊστάμενος της κοινότητας Μπουτζά Σμύρνης.

Ο Ιάκωβος Αρχατζικάκης, κατά το άδοξο τέλος της Μικρασιατικής εκστρατείας, το 1922, σφαγιάστηκε από τους Τούρκους μέσα στον ναό που εκείνη τη στιγμή

ιερουργούσε. Έγραψε πολλά έργα εκ των οποίων τα σημαντικότερα είναι "Χριστιανισμός και υλισμός" (στη γαλλική γλώσσα), "Αι κυριώτεροι εορταί εν τη αρχαία Ανατολική Εκκλησία" κ.ά.

5. ΑΣΠΡΑΔΑΚΗ

Αρχηγός της Αντίστασης στη Σητεία / Εκτελέστηκε από τους Ιταλούς. Μέλος της Φιλικής Εταιρείας Σητείας. Αρχηγός ήταν ο στρατηγός Καλογερόπουλος και υπαρχηγός ο Στ. Ασπραδάκης.

Θ4-H4-
H5

6. ΒΑΡΔΑ

Βάρδα και Ακρίτα

Δ11

Ο Γεώργιος Τσόντος (Καπετάν Βάρδας) ήταν Σφακιανός Γενικός Αρχηγός των ελληνικών εθελοντικών σωμάτων στη Δυτική Μακεδονία από το Νοέμβριο του 1904 έως το Νοέμβριο του 1907.

Ο Κωνσταντίνος Μαζαράκης –Αινιάν (Καπετάν Ακρίτας) ήταν σημαντική μορφή του Μακεδονικού Αγώνα.

7. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΠΑΤΡ.

Πατριάρχης

I9-K9

8. ΒΑΣΟΥ ΤΙΜ.

Αξιωματικός του Ναυτικού στην Επανάσταση του 1897. Το πραγματικό όνομά του ήταν Νικόστρατος Καλομενόπουλος.

Z8

9. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΕΛ.

10. ΒΟΓΙΑΤΖΟΠΑΠΑ

Βογιατζής ή Μπογιατζής¹ Παπά –Γιώργης

H7

¹ Μόνο Μπογιατζής και όχι Βογιατζής σύμφωνα με κάποια παράδοση: περιοδ. Μύσων Ε' τόμος σελ.69

Ήταν παπάς από την Τουρλωτή Σητείας και μαζί με το γιο του Μιχαήλ, εκτός από το εμπόριο στην προεπαναστατική περίοδο, αλλά και καθ'όλη τη διάρκεια της επανάστασης, από το 1821 ως και την εκπνοή της το 1830, διενεργούσε ποικίλες επαναστατικές δραστηριότητες κατά των εχθρών. Σε μια απ'αυτές, κατά την οποία είχε επιτεθεί κατά των Τούρκων της Σπιναλόγκας το 1840, φονεύθηκε². Παπάς είχε χειροτονηθεί μετά το τέλος της επανάστασης του 1821³.

11.ΒΟΥΡΛΙΔΑΚΗ

Ι7-Θ8

Βουρλιδάκη

Αξιωματικός στους Βαλκανικούς

12.ΒΟΥΤΥΡΑΚΗ ΕΜΜ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

Γ11

² Σύμφωνα με το Μαν. Παπαδάκη: «Το τέλος του ηρωικού Βογιατζόπαπα, δεν είναι γνωστό. Δεν αποκλείεται να διασώθηκε και μαζί με τον Ν. Φραγκούλη, να ξαναγύρισε στα Δωδεκάνησα, όπου ναυπήγησε καινούργιο πλοίο και εξακολούθησε τη δράση του μέχρι το 1841. Σύμφωνα με γραπτή μαρτυρία του Β. Ψιλλάκη *Ιστορία της Κρήτης*, σελ. 478 και 480, την οποία αναδημοσίευσε και ο Εμμ. Αγγελάκης στα *Σητειακά Τόμος Β'* σελ. 68, «ο Βογιατζόπαπας, διερχόμενος εκ Σπιναλόγκας με το πλοιάριόν του, φέρον Ελληνικήν σημαίαν, μετά την επανάστασιν των Χαιρέτηδων το 1841, συνελήφθη ως δήθεν επαναστάτης και απαγόμενος εις Χανιά, επνίγη δολίως υπό των Τούρκων, μεταξύ Ηρακλείου και Σούδας». Αυτή θεωρείται ως η επικρατέστερη άποψη», Μαν. Παπαδάκη, Αθιβολές, Σητεία 2011, σ. 55.

³ Χρηστάκης, Γιάννης, Βασικό βιογραφικό λεξικό αγωνιστών Κρήτης (330-1898μ.Χ.), τ. Α', σ. 71, Ηράκλειο 2009. Σύμφωνα με το Μ. Παπαδάκη, παπάς χειροτονήθηκε γυρω στα 1812: «Φέρεται, ότι γεννήθηκε το 1795 στο συνοικισμό της Μυρσίνης, Άγιος Αντώνιος. Σε ηλικία δώδεκα χρονών, ναυτολογήθηκε στο πλοίο του πατέρα του και παρέμεινε μαζί του ταξιδεύοντας περίπου τέσσερα χρόνια. Γυρίζοντας πίσω στο χωριό, παντρεύτηκε κάποια Καλλιόπη Τσιβιδάκη από την Τουρλωτή, και χειροτονήθηκε παπάς γύρω στα 1812 (η πληροφορία αυτή δεν είναι ιστορικά εξακριβωμένη)», Για τη γενιά των Βογιατζήδων, αλλά και για τον Βογιατζόπαπα βλ. Μαν. Παπαδάκη, Αθιβολές, Σητεία 2011, σ. 55 κ.ε..

Βουτυράκης Εμμανουήλ

Ο Βουτυράκης Εμμανουήλ είχε γεννηθεί στο χωριό της Ζήρου και εργαζόταν ως γεωργός. Κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο έγινε μέλος στην οργάνωση Π.Ο.Σ (Πατριωτικός Οργανισμός Σητείας) όπου έλαβε δράση το 1941-1945. Ενωμοτάρχης χωροφυλακής, ηρωικός μαχητής στην μάχη της Κρήτης, αντιστασιακός.

13.ΓΑΛΑΝΑΚΗ ή αρχιμανδρίτης Γαλανάκης Κωνσταντίνος (1890)

Z9

Παπάς και Δάσκαλος - Νομάρχης δεκαετία '50

14.ΓΕΡΟΛΑΚΗ ΑΛΕΚΟΥ

K4-Λ4

Συμμετείχε στην κατασκοπεία και στη χρήση ασυρμάτου και ήταν μέλος της αντιστασιακής οργάνωσης «Στρατιωτικός Σύνδεσμος Σητείας». Συντόνισε και

οργάνωσε την ένοπλη ομάδα που είχε ως στόχο, με τη βοήθεια των συμμάχων αλεξιπτωτιστών, να επιτεθεί εναντίον των κυριότερων γερμανικών δυνάμεων και εγκαταστάσεων των επαρχιών Σητείας. Στις 17 ή 19-4-1942 φυγαδεύτηκε στη Μ. Ανατολή μαζί με τους Γ. Μαστροπαύλο και τον αυστραλό Άντριους Χάουζιν, σύμφωνα με την Έκθεση 2/1969 του Στρατιωτικού Συνδέσμου Σητείας, τη συνοπτική έκθεση του Αλ. Γερολάκη και την Έκθεση Μαστροπαύλου με τη βάρκα του Λεθιωτάκη.

Οι κατοχικές αρχές διεξήγαγαν έρευνες για τον εντοπισμό και τη σύλληψη των μελών του κλιμακίου του ασυρμάτου που δρούσε στην περιοχή αυτή και στις 30 Μαρτίου του 1942, Μεγάλη Δευτέρα, περισσότερα από εκατό άτομα συνελήφθησαν στην προίχη της Ζήρου. Ανάμεσα στους συλληφθέντες ήταν ο Αλέκος Γερολάκης, ο αριστείδης Ρουσομουστακάκης και Γ. Μαστροπαύλος.

Στις 3 Ιουλίου του 1944 απεβιβάσθη κοντά στη Μονή Καψά ο 4^{ος} και τελευταίος συμμαχικός ασύρματος με ασυρματιστή τον Φώτη Κωνσταντάκο και προσωπικό τον Στ. Καζαναράκη και Αλέκο Γερολάκη. Ο ίδιος ο Γερολάκης κατέγραψε τις προσωπικές του μαρτυρίες από τον πόλεμο, αποσπάσματα των οποίων συναντάμε στην εφημερίδα Νέα Επαρχία, 432/14-12-1989 με τίτλο «Έτσι πολεμήσαμε τον κατακτητή», αλλά και στο “Iron Glad” που εξέδωσε ο γαμπρός του Αλκιβιάδης Κωνσταντόπουλος.

15.ΓΕΡΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

Όσιος Ιωσήφ (Μονή Καψά)

Λ2

16.ΔΑΟΥΡΑΚΗ

Εμμανουήλ: Φιλολόγος - Δωρητής της οικίας του

Γ11

17.ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

Αρχηγός της Επανάστασης του 1770 (τον έγδαραν ζωντανό)

Θ7-18

Δασκαλογιάννη

Υπήρξε ένας από τους πλέον εγγράμματους, μορφωμένους και πολυταξιδεμένους Σφακιανούς ο Ιωάννης Βλάχος, που πέρασε στην ιστορία ως Δασκαλογιάννης. Τότε αλλά και μέχρι πρόσφατα, προσφωνούσαν δάσκαλο όποιον ήξερε να διαβάζει έστω και μόνο τα γράμματα των εκκλησιαστικών βιβλίων. Το κοινότατο κρητικό επώνυμο Δασκαλάκης προέρχεται από το προσωνύμιο αυτό. Και ο Ιωάννης Βλάχος ήταν γνωστός στα Σφακιά με το όνομα "Δάσκαλος" και με το όνομα επίσης τούτο αναφέρεται και σε τουρκικό έγγραφο του 1750: "Bente Daskalo Vani Vazici Kasteli Mezbur = Ο δούλος Δασκαλογιάννης γραμματικός του Καστελίου».

Ο πατέρας του όμως ήταν ένας πλούσιος караβοκύρης που τον μόρφωσε στο εξωτερικό, πιθανότατα στην Ιταλία όπου σπούδαζαν τότε κι άλλοι Κρητικοί, αφού μιλούσε την ιταλική γλώσσα.

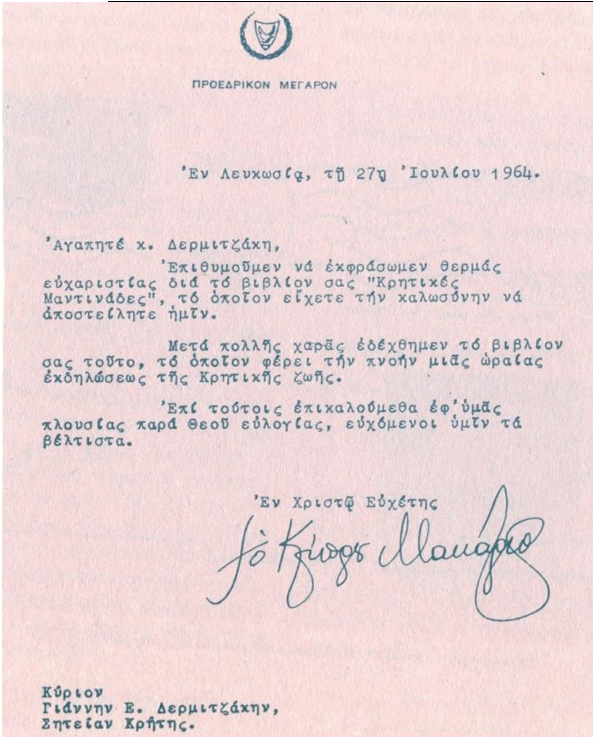
18.ΔΕΡΜΙΤΖΟΓΙΑΝΝΗ

Δ7-Δ8

Δερμιτζογιάννη

Ο Ιωάννης Δερμιτζάκης ή Δερμιτζογιάννης ήταν ένας έξοχος καλλιτέχνης, ερμηνευτής, εκτελεστής και επάξιος εκπρόσωπος της Κρητικής Μουσικής. Γεννήθηκε στην Μαρωνιά Σητείας και σύντομα αναδείχθηκε σε έναν ξεχωριστό ποιητάρη, δόκιμο, βιολάτορα, λυράρη, δεξιοτέχνη, γλυκόλαλο και εκφραστικό τραγουδιστή στην Κρήτη.

Ο Δερμιτζογιάννης ήταν πολυσύνθετος και εύνους του καλλιτεχνικού οίστρου όπως αποδείχτηκε από τις αμέτρητες μαντινάδες του, την ποιητικότητα τους και την έντονη μελωδικότητα που πηγάζει από την συγγραφή των τραγουδιών του. Η μεταπολεμική κατάσταση της Κρήτης συνοδευόμενη με την σάτιρα, την τραγέλαφο και την κριτική που πρέπει να ασκηθούν μεταβιβάζονται στα τραγούδια του και διατυπώνονται με μία κοινωνική και εύστοχη κριτική, η οποία συνδυάζεται κατάλληλα με την μουσικότητα που εκφέρεται. Το πηγαίο ταλέντο του γίνεται η θεμέλια λίθος για την συντήρηση της στιχηρής λαϊκής ποιητικής παράδοσης της Κρήτης. Ο ίδιος με την πληθωρικότητα, την ορμητικότητα, τον αυθορμητισμό και

την ανεξάντλητη δημιουργικότητα του καταφέρνει να σαγηνέψει το κοινό, παράλληλα με τα τραγούδια του.

Η πρώτη ηχογράφηση του έργου του γίνεται 1953 με την εισαγωγή της μικροφωνικής τεχνολογίας και εγγραφής. Ακόμη, αρκετές είναι οι περιοδείες του σε ολόκληρη την Ελλάδα, κυρίως στα νησιά με διασημότερη την εμφάνιση του στην Ρόδο. Ο Δερμιτζογιάννης τελικά φεύγει από τη ζωή το Μάη του 1984.

Τελικά, λοιπόν, επιτυγχάνει ο Δερμιτζογιάννης με την μουσική του ποικιλότητα και ευχέρεια να χαραχτεί ανεξίτηλα στην συνείδηση όλων εκείνων των ανθρώπων που αγάπησαν και αγαπούν την Κρητική Μουσική, αλλά και σε όσους έρχονται σε επαφή με αυτή και θέλουν να την αναδιφήσουν.

19.ΔΕΡΜΙΤΖΟΓΙΑΝΝΗ ΙΩΣΗΦ ΚΑΠΕΤΑΝ

Ο καπετάν Σήφης Δερμιτζάκης γεννήθηκε στη Μαρωσία Σητείας. Κατά την

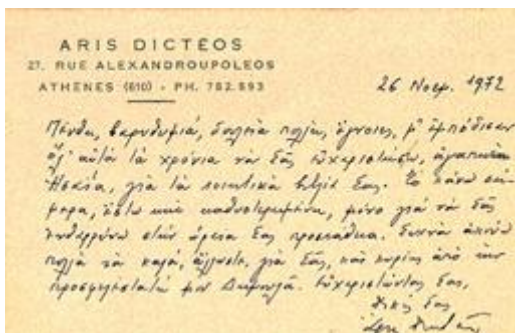
επανάσταση του 1821 γλυτώνοντας από τις σφαγές των Τούρκων στην περιοχή του, ήρθε στο Μεραμπέλο και έλαβε μέρος σε αρκετές μάχες. Μετέβη στη συνέχεια στην Πελοπόννησο όπου διακρίθηκε για την γενναιότητά του και ονομάστηκε καπετάνιος. Παρά την ηλικία του έλαβε μέρος και στην επανάσταση του 1866-1869 (Κοζύρης 1973 και Χρηστάκης, 1997)

20.ΔΙΚΤΑΙΟΥ ΑΡΗ

E10

ΑΡΗΣ ΔΙΚΤΑΙΟΣ (1919-1983)

Ο Άρης Δικταίος (πραγματικό όνομα Κώστας Κωνσταντουλάκης) γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης. Το 1938 γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο οποίο φοίτησε ως το 1940. Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής έζησε στην Κρήτη. Εγκαταστάθηκε στην Αθήνα το 1945 και ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία στον Τύπο και το ραδιόφωνο, ως συνεργάτης του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας από το 1946 ως το 1951. Μαθητής Γυμνασίου ακόμα δημοσίευσε ποιήματα στο περιοδικό Νέα Γράμματα και το 1935 εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή με τίτλο «Δώδεκα εφιαλτικές βινιέτες». Είχε προηγηθεί η αποκηρυγμένη ποιητική συλλογή « Στα κύματα της ζωής» το 1934. Συνεργάστηκε με τα περιοδικά Νεοελληνικά Γράμματα, Νέοι Ρυθμοί, Φιλολογικά Χρονικά, Νέα Εστία, Νέα Πορεία και άλλα. Ιδιαίτερα μεγάλο είναι το δοκιμιακό και μεταφραστικό του έργο, ενώ εξέδωσε επίσης ποιητικές και λογοτεχνικές ανθολογίες. Τιμήθηκε με το 1^ο Κρατικό Βραβείο Ποίησης το 1956 μαζί με το Γιάννη Ρίτσο και το Παράσημο του 1^{ου} Βαθμού των Γραμμάτων Κύριλου και Μεθόδιου από την βουλγαρική κυβέρνηση το 1977. Έργα του έχουν μεταφραστεί σε πολλές ξένες γλώσσες. Η ποίηση του Άρη Δικταίου τοποθετείται στη λεγόμενη πρώτη μεταπολεμική γενιά της λογοτεχνίας μας, με έντονα τα στοιχεία της υπαρξιακής αγωνίας και επιρροές από τη λογοτεχνική και φιλοσοφική παραγωγή του Jean Paul Sartre.

21.ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΩΝ ΟΜΗΡΩΝ

H4-Θ4-15

22.ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ

Κ3-Λ3

Μητροπολίτης Ιεραπύτνης και Σητείας από το 1880 έως το 1927.

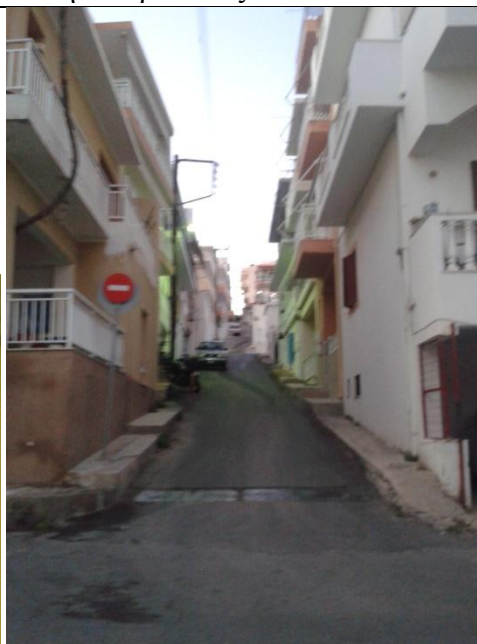
23.ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

17

24.ΖΕΡΒΑΚΗ (Γιατρός). Προπάππους. Από την Τουρλωτή. Βουλευτής της Κρητικής Βουλής

B12

25.ΖΟΥΜΑΚΗ ΛΟΧΑΓΟΥ

26.ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

Z5-Z6-
H6
H5-H6

Ο Δομίνικος Θεοτοκόπουλος (1541 –7 Απριλίου 1614), γνωστός επίσης με το ιταλικό προσωνύμιο *El Greco* δηλαδή ο Έλληνας, ήταν Κρητικός ζωγράφος, γλύπτης και αρχιτέκτονας της Ισπανικής αναγέννησης Έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του μακριά από την πατρίδα του, δημιουργώντας το κύριο σώμα του έργου του στην Ιταλία και στην Ισπανία Εκπαιδεύτηκε αρχικά ως αγιογράφος στην Κρήτη, που αποτελούσε τότε τμήμα της ενετικής επικράτειας, και αργότερα ταξίδεψε στη Βενετία. Στην Ιταλία επηρεάστηκε από τους μεγαλύτερους δασκάλους της ιταλικής τέχνης, όπως τον Τιντορέτο και τον Τσιτσιάνο του οποίου υπήρξε μαθητής, υιοθετώντας στοιχεία του. Παράλληλα χαρακτηρίζεται από προσωπικά στοιχεία, προϊόντα της τάσης του για πρωτοτυπία, τα οποία όμως δεν βρήκαν μιμητές στην εποχή του, γεγονός που δεν ευνόησε και τη συνέχειά τους. Η μπαρόκ τεχνοτροπία που εκτόπισε τον μανιερισμό αλλά και τα αμέσως μεταγενέστερα καλλιτεχνικά ρεύματα που δεν αντιμετώπισαν ευμενώς το ύφος του,

είχαν ως αποτέλεσμα να αγνοηθεί το έργο του Γκρέκο τους επόμενους αιώνες. Στη διάρκεια του 20ού αιώνα, αναγνωρίστηκε ως πρόδρομος της μοντέρνας τέχνης που αξιοποίησε στοιχεία της Ανατολικής και Δυτικής παράδοσης, και το έργο του επανεκτιμήθηκε, διατηρώντας μέχρι σήμερα δεσπόζουσα θέση ανάμεσα στους μείζονες ζωγράφους όλων των εποχών.

27.ΙΩΑΝΝΙΔΗ

H7

Ιωάννης Ιωαννίδης

Ανήκει στους πρώτους που κινήθηκε αντιστασιακά κατά τη διάρκεια της Κατοχής. Κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες μετέβη στα Χανιά και τα Σφακιά στις αρχές Φεβρουαρίου του 1942 και ήρθε σε επαφή με τους εκεί διαμένοντες αξιωματικούς του Συμμαχικού Στρατηγείου και άλλων τοπικών παραγόντων. Αργότερα έγινε η κυριότερη συνισταμένη και η κυριότερη πηγή της συμμαχικής κατασκοπίας. (Κουτσαντωνάκης, 93). Ο Ιωαννίδης δραστηριοποιήθηκε συντονίζοντας το Τμήμα Σητείας της Ανώτατης Επιτροπής Αγώνος Κρήτης (ΑΕΑΚ), ενώ το χειμώνα του 1942 επεξέτεινε το δίκτυό του σε όλον τον Νομό. Την ανάγκη να προσέξει πολύ ο Ιωαννίδης επέβαλε η παρουσία στη Σητεία των αξιωματικών της Ιταλικής αντικατασκοπείας Killioti, Tavana και Venieri που «όργωναν» κυριολεκτικά, την επαρχία Σητείας, κυρίως τα χωριά του Οροπεδίου Σητείας και την περιοχή της Ζάκρου. Λίγο αργότερα και πιο συγκεκριμένα κατά την άνοιξη του 1943, η ΑΕΑΚ έπαψε να δραστηριοποιείται, οπότε τα εναπομείναντα στην Κρήτη στελέχη της, μαζί με νέους συνεργάτες αποφάσισαν τη μετονομασία της σε ΕΟΚ. (Κουτσαντωνάκης, 452-53)

“Τότε λοιπόν στις 11 Μαΐου 1944 στην αυλή του σχολείου κυκλοφόρησε η φήμη πως ο δικηγόρος Ιωαννίδης σκοτώθηκε από τους Γερμανούς σε μια προσπάθειά του να διαφύγει από τον κλοιό που του είχαν στήσει έξω από το χωριό του τις Λιθίνες. Όλοι μας, μαθητές και μαθήτριες, μείναμε άφωνοι από τη θλιβερή είδηση, γιατί ο Ιωαννίδης ήταν γνωστός σχεδόν σε όλους, γιατί και η Σητεία ήταν μικρή με 2.000 περίπου κατοίκους και οι δικηγόροι της ελάχιστοι, δαχτυλοδεικτούμενοι και ο Ιωαννίδης ο νεότερος όλων ήταν ένας άριστος δικηγόρος, γνωστότατος, γοητευτικός και ευπροσήγορος προς όλους. Ίσως εγώ τον ήξερα καλύτερα γιατί ο πατέρας μου δικαστικός κλητήρας τότε είχε άριστες σχέσεις με εκείνον. Εγώ ήμουν ο Γιαννάκης”.

28.ΚΑΒΡΟΥ

Ποιητάρης. Το πραγματικό όνομα ήταν Γιάννης Χασαπλαδάκης

29.ΚΑΖΑΝΑΡΑΚΗ ΣΤΑΥΡΟΥ

K3-K4

Αρχηγός κλιμακίου ασυρμάτου Ανατολικής Κρήτης επί Γερμανικής Κατοχής.

30.ΚΑΖΑΝΗ ΚΑΠΕΤΑΝ

Λ2

Ο Εμμανουήλ Καζάνης –τον αποκαλούσαν και Καζανομανώλη- γεννήθηκε στο χωριό Μαρμακέτο του Οροπεδίου Λασιθίου το 1793. Υπήρξε ένας από τους πιο γενναίους τουρκομάχους αγωνιστές της Κρήτης. Από το 1818 έδρασε ως αρματολός (Κοζύρης, 1973). Υπήρξε μέλος της Φιλικής Εταιρείας (Εφ. «Πατρίς») Από τις σημαντικότερες μάχες που έδωσε ήταν εκείνη για την υπεράσπιση του Οροπεδίου Λασιθίου το 1822 εναντίον των Τούρκων επιδρομέων.

Μετάβη στο πολιορκημένο Μεσολόγγι και το υπερασπίστηκε με τα παλικάρια του. Στην ηρωική έξοδο ήταν ανάμεσα σε αυτούς που κατάφεραν να σωθούν. Μετά την επανάσταση, και απογοητευμένος γιατί οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής αποφάσισαν την Κρήτη εκτός του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, μετέβη το 1829 με 12 παλικάρια στη Νάξο. Πέθανε εκεί από τις κακουχίες και από τη φτώχεια μη μπορώντας να εργαστεί και χωρίς κάποια βοήθεια από το κράτος σε ηλικία 50 ετών (Κοζύρης 1973 και Αλεξάκης 1970).

31.ΚΑΛΟΓΕΡΙΔΗ

Βιολάρης

32.ΚΑΛΟΓΕΡΙΔΗ ΣΤΡΑΤΗ

33.ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΗΦΗ

K3

K9

H8-Θ8

ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΗΦΗΣ

Οπλαρχηγός των Κρητικών Επανάστασεων– θείος του Γεωργίου Ν. Δερμιτζάκη (1853 - 1936) – ο οποίος πολέμησε μισό αιώνα τους Τούρκους· από την επανάσταση του 1821 έως το τέλος της Κρητικής Επανάστασης το 1869.

Ως οπλαρχηγός έλαβε μέρος σε όλες τις πολεμικές επιχειρήσεις των ανατολικών επαρχιών και συνέβαλε στην αναζωπύρωση του πόθου της Κρητικής Ελευθερίας. Διεκρίνετο για το θάρρος και την επιτηδειότητά του στις αιφνιδιαστικές επιδρομές. Θερμό πατριώτη τον χαρακτηρίζουν οι ιστορικοί.

34.ΚΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

Z9-Z10

Καραβελάκη

35.ΚΑΤΑΠΟΤΗ

Μιχ. Καταπότη

E5-Z5-
Z6-H6-
H7-Θ7-
I7

Γεννήθηκε στη Λάστρο το 1878. Σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μετεκπαιδεύτηκε στη Γαλλία. Στην επανάσταση του 1897 διετέλεσε αντιπρόσωπος της επαναστατικής επιτροπής Σητείας. Αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Νεαπόλεως και την εποχή πριν από την επανάσταση εργάστηκε ως δημοδιδάσκαλος στη Σητεία. Το 1910 εξελέγη βουλευτής Σητείας, ενώ διετέλεσε και Υπουργός αι αργότερα διορίστηκε Γενικός Διοικητής Κρήτης. Αναμείχθηκε επίσης ενεργά στη μελέτη της κρητικής ιστορίας, της φιλολογίας και της λαογραφίας για την περίοδο που εκτεινόταν από τους χρόνους της βενετικής κυριαρχίας έως τη σύγχρονη του εποχή.

Το ιστορικό υλικό που συγκέντρωσε από προφορικές παραδόσεις, αρχιτεκτονικά κι επιγραφικά μνημεία, αρχεία μονών και κοινοτήτων, κώδικες κ.ά., το αξιοποίησε σε μια σειρά μελετών, από τις οποίες οι περισσότερες δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Μύσων», που ίδρυσε ο ίδιος το 1932. Ήταν συγγραφέας αρκετών άρθρων ιατρικού περιεχομένου. Αποτέλεσε μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα φυσιογνωμία

1^ο Γυμνάσιο Σητείας

Τοπική Ιστορία

Οι δρόμοι της πόλης μου: Τα πρόσωπα και η ιστορία τους

στην ιατρική, πολιτική και ιστοριογραφική ιστορία της πόλης μας. Απέκτησε τέσσερα παιδιά και πέθανε το 1947.

36.ΚΟΛΥΒΑΚΗ

Z9-Z10

ΜΙΧ. ΚΟΛΥΒΑΚΗ

Γιος του Καπετάν Γιάννη Παπαδάκη ή Κοντού επαναστάτη του 1821⁴ και εγγονός του επίσης επαναστάτη Μιχαήλ Κολυβάκη. Γεννήθηκε στο

⁴ Κοντός Καπετάν Γιάννης

Πισκοκέφαλο Σητείας τον Ιούλιο του 1863. Έλαβε τη στοιχειώδη παιδεία στο Ελληνικό σχολείο Σητείας και μετά την αποφοίτησή του προσλήφθηκε γραμματέας του νεοσύστατου τότε δήμου Σητείας. Το 1887 ενεπλάκη στην πολιτική θέτοντας υποψηφιότητα ως πληρεξούσιος Σητείας, αλλά επέτυχε να εκλεγεί το 1889. Το 1895 ήρθε σε συνεργασία με τον Εμμ. Φουνταλίδη και εξελέγη για άλλη μια θητεία πληρεξούσιος Σητείας. Κατά την επανάσταση του 1897 τοποθετήθηκε επικεφαλής της επανάστασης στην πόλη της Σητείας με σκοπό να συστήσει πολιτοφυλακή από νέους χριστιανούς, για να αποτρέψει την ένταση που επεδίωκαν οι Οθωμανοί. Η προσπάθειά του απέτυχε, γεγονός που προκάλεσε την έκρηξη της επανάστασης στη Σητεία νωρίτερα από το προβλεπόμενο. Μετά τον καταρτισμό της επαναστατικής Διοικητικής Επιτροπής Σητείας και μετά την εκλογή Γενικού Αρχηγού με πρόταση του Φουνταλίδη εξελέγη Υπαρχηγός. Παρέμεινε στη θέση αυτή μέχρι το τέλος της επανάστασης, για να διοριστεί στη συνέχεια τελώνης στη Σητεία και να παραιτηθεί αργότερα επιστρέφοντας στη θέση του στο δήμο.

37.ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ ΙΩΑΝΝ.
38.ΚΟΡΑΚΑ ΜΙΧ.

H8-Z9
Θ6-Θ7

Το Κοντός είναι, λόγω αναστήματος, παρανόμι. Το πραγματικό του ήταν Παπαδάκης. Ήταν παπαδοπαίδι. Γεννήθηκε στο Πισκοκέφαλο κατά τη δεκαετία του 1790 (Χρηστάκης, 1997:77).

Ο θείος του τον πήρε στη Νέα Έφεσο, όπου και πήγε στο ελληνικό σχολείο. Κατόπιν εργάστηκε με τον θείο του σε αγροτικές εργασίες. Οι προστριβές που είχε με τους Τούρκους τον έκαναν να επιστρέψει στην Κρήτη και να ενταχθεί σε διάφορες επαναστατικές ομάδες. Έλαβε μέρος σε αρκετές μάχες (Ιεράπετρα, Σπιναλόγκα κ.α.)

Από την Πόμπια Μεσαράς, πατέρας του Αριστοτέλη Κόρακα. Έλαβε μέρος από τους πρώτους στην Επανάσταση του 1821 στη Κρήτη. Το 1866 κήρυξε τη νέα επανάσταση στην Κεντρική και Ανατολική Κρήτη. Το 1878 κηρύσσει και πάλι τη νέα επανάσταση του 1878. Στη μάχη του Οροπεδίου Λασιθίου (1867) ήταν ο αρχηγός των επαναστατών.

Ενδεικτικά σημειώνουμε το απόσπασμα από τον φανταστικό διάλογο στη «Μάχη του Οροπεδίου Λασιθίου» του Κωνσταντινίδη:

Ομέρ Πασάς:

*Αν δε μερώσω τα Σφακιά / να κάψω το Λασιθί
Κι αυτόν τον Αποκόρωνα / δεν ησυχάζει η Κρήτη.*

Μιχαήλ Κόρακας:

*Χίλια καλώς μας όρισε / τ' Ομέρ Πασά τ' ασκέρι
Όπ' άρματα δεν είχαμε / και ήρθε να μας φέρει.*

39.ΚΟΡΝΑΡΟΥ Β.

Βιτσέντζου Κορνάρου

18-Θ8-
H8-H9-
Z9-Z10

Ο Βιτσέντζος Κορνάρος (1553 – 1613) ήταν Έλληνας ποιητής. Θεωρείται ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους της κρητικής λογοτεχνίας, συγγραφέας του αφηγηματικού ποιήματος *Ερωτόκριτος* και πιθανώς του θρησκευτικού δράματος *Η Θυσία του Αβραάμ*. Οι πιο ασφαλείς πληροφορίες για την καταγωγή του Κορνάρου είναι αυτές που δίνει ο ποιητής στο τέλος του έργου του : αναφέρει το όνομα Βιτσέντζος, το οικογενειακό όνομα Κορνάρος, τόπο γέννησης τη Σητεία και το Κάστρο (Ηράκλειο), όπου Παλαιότερα οι φιλόλογοι τοποθετούσαν την ζωή και την δράση του Κορνάρου γύρω στα μέσα του 17ου αι., δηλαδή πίστευαν ότι η *Θυσία του Αβραάμ* γράφτηκε το 1635, χρονιά που αναφέρεται στο χειρόγραφο, και ο *Ερωτόκριτος* αργότερα, μέχρι το 1645 ή το 1648, αρχίζοντας η πολιορκία του Ηρακλείου από τους Τούρκους Ήταν γόνος εξελληνισμένης και αρχοντικής βενετσιάνικης οικογένειας, πιθανότατα με τεράστια περιουσία. Ο αδερφός του, Ανδρέας Κορνάρος, είχε γράψει μια *Ιστορία της Κρήτης* που δεν εκδόθηκε ποτέ. Έζησε στη Σητεία περίπου μέχρι το 1580 ενώ αργότερα εγκαταστάθηκε στον Χάνδακα (σημερινό Ηράκλειο). Εκεί έλαβε χώρα ο γάμος του με την Μαριέτα Ζένο, με την οποία απέκτησε και δύο κόρες, την Ελένη και την Κατερίνα. Από το 1591 ανέλαβε διοικητικά αξιώματα, ενώ κατά την διάρκεια της πανούκλας (1591 - 1593) ανέλαβε καθήκοντα υγειονομικού επόπτη. Υπήρξε επίσης μέλος ενός λογοτεχνικού συλλόγου, της *Ακαδημίας των Παράξενων*, που είχε ιδρύσει ο αδελφός του Ανδρέας, ο οποίος ήταν επίσης συγγραφέας. Πέθανε στον Χάνδακα το 1613 ή το 1614 από άγνωστη αιτία και θάφτηκε στο μοναστήρι του Αγίου Φραγκίσκου. Αυτή η άποψη έχει γίνει αποδεκτή από τους περισσότερους μελετητές.

Λαμπίρης Φραγκίσκος: Γεννήθηκε στο χωριό Πισκοκέφαλο της Σητείας το 1845. Ο πατέρας του ήταν Ιταλός και η μητέρα του από το Πισκοκέφαλο από την οικογένεια Αναγνωστάκη. Έλαβε από τη μητέρα του αυτός και οι αδελφοί του, Αλέξανδρος και Γρηγόριος, ελληνική και χριστιανική αγωγή. Υπήρξε ένας από τους πρώτους μαθητές του Νικ. Κονδυλάκη στη Σητεία, ενώ αργότερα, εξαιτίας της οικονομικής επιφάνειας του πατέρα του, έλαβε ανώτερη μόρφωση στα σχολεία του Ηρακλείου. Αναχώρησε για την Αίγυπτο με σκοπό να επεκτείνει τις σπουδές του, αφού η Κρήτη ήταν φτωχή σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά ασχολήθηκε με τις επιχειρηματικές δράσεις των μεγαλύτερων αδελφών του στην περιοχή του Πορτ-Σάιντ. Ήρθε σε συμφωνία με τον Πανάγιο Τάφο εξασφαλίζοντας τη διαχείριση όλων των κτημάτων του στην Κρήτη και πέτυχε να ξεκαθαρίσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς της περιουσίας από καταπατήσεις που είχαν γίνει. Αυτό προκάλεσε το φθόνο πολλών των οποίων τα συμφέροντα θίγονταν και σε συνεργασία με τις τούρκικες αρχές ο Λαμπίρης μπήκε σε ένα μακροχρόνιο δικαστικό αγώνα που του εξασφάλισε αρκετά χρήματα, τα οποία διέθεσε σε φιλανθρωπίες και στην ολοκλήρωση του εθνικού αγώνα. Στην επανάσταση του 1897 έμαθε τα σχέδια του τουρκικού στρατού για επέμβαση σε Ηράκλειο και Σητεία η οποία τελικά απετράπη με τις πληροφορίες που έδωσε. Εξαιτίας της ξένης υπηκοότητάς του δεν αναμίχτηκε ποτέ στην πολιτική, όμως συνέβαλε ηθικά και οικονομικά στον αγώνα της Κρήτης για ανεξαρτησία, Πέθανε στο Πισκοκέφαλο του 1905.

41.ΛΑΤΖΑΝΑΚΗ

Μιχ. Λαντζανάκη

E6-E7

Δήμαρχος και βουλευτής. Επί της κυβέρνησης Παπαναστασίου και ως υπουργός δημοσίων έργων κατασκεύασε τη γέφυρα της πόλης μας.

42.ΛΕΘΙΩΤΑΚΗ

Z4-H4

Αξιωματικός. Μέλος της εθνικής Αντίστασης. Δώρισε ένα ελαιόφυτο στη Δάφνη και προς τιμήν του θεσπίστηκε το Λεθιωτάκειο βραβείο.

Θ7

43.ΛΙΝΑΡΔΑΚΗ Ν.

Πρώην δήμαρχος Σητείας.

44.ΛΥΜΠΙΤΑΚΗ

Z5

45.ΜΑΚΡΗ (καπετάν)

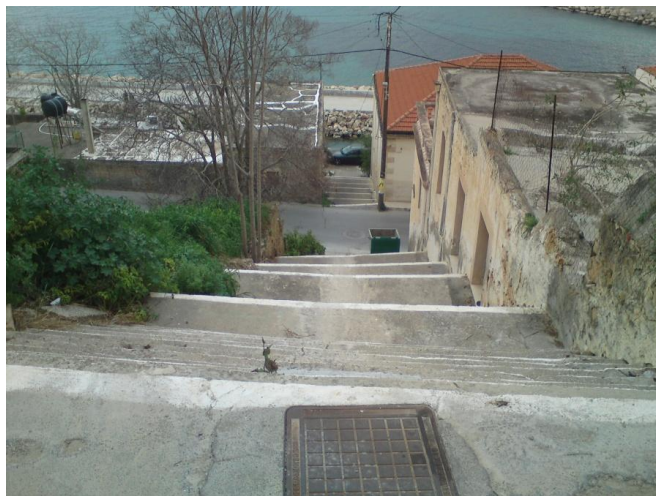
H7

46.ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΚΗ ΑΝΘ. (;)

Z9-Z10

Ιερωμένος στη μονή Τοπλού.

ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΚΗ

47.ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΚΗ ΜΑΞ.

Z10

Ο Μαρκαντωνάκης Μάξιμος ήταν καθηγητής Γυμνασίου, θεολόγος και κληρικός.
Δώρισε το σπίτι του κοντά στην Καζάρμα.

48.ΜΑΣΤΡΟΠΑΥΛΟΥ

Δ11-Γ12

ΜΑΣΤΡΟΠΑΥΛΟΥ

49.ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ

Θ6-Θ7

Σκοτώθηκε στους βαλκανικούς

50.ΜΕΤΑΞΑΚΗ

H9-Z8

Μελέτιος Δ΄

Ο οικουμενικός πατριάρχης Μελέτιος Δ΄ γεννήθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου του 1871, στο χωριό Πάρσας του νομού Λασιθίου Κρήτης. Το κοσμικό του όνομα ήταν **Εμμανουήλ Μεταξάκης**. Ο πατέρας του ασχολούνταν με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Τα πρώτα γράμματα τα διδάχτηκε στο χωριό του, έπειτα όμως συνέχισε τις σπουδές του στο γυμνάσιο της Ιεράπετρας. Μετά την τριετή αυτή φοίτηση διέκοψε τις σπουδές του και επέστρεψε στην Πάρσα, όπου ασχολήθηκε με την γεωργία. Σπούδασε στην Ιερατική Σχολή του Παναγίου Τάφου από το 1889 έως το 1891. Το 1891 ο ηγούμενος της Μονής Βηθλεέμ και Αρχιεπίσκοπος Θαβωρίου Σπυρίδων, τον χειροτόνησε διάκονο και τον ονόμασε Μελέτιο. Συνέχισε τις σπουδές του στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στα Ιεροσόλυμα όταν η Σχολή επαναλειτούργησε το 1893. Αποφοίτησε το 1900 ως αριστούχος. Στα 1903 ορίστηκε Αρχιγραμματέας του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και φρόντισε για την αναδιοργάνωση του πατριαρχικού τυπογραφείου και την έκδοση του περιοδικού «Νέα Σιών» το 1904. Το 1910 εξελέγη Μητροπολίτης Κιτίου της Εκκλησίας της Κύπρου. Τον Μάρτιο του 1918 διαδέχθηκε τον Θεόκλητο Α΄ στη Μητρόπολη Αθηνών όπου παρέμεινε δύο έτη. Στις 25 Νοεμβρίου 1921 εξελέγη στον Οικουμενικό Θρόνο όπου παρέμεινε για 17 μήνες. Ίδρυσε τη Μητρόπολη Θυατείρων και την Εξαρχία Δυτικής Ευρώπης με έδρα το Λονδίνο. Μετά την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης και την επικράτηση του Μουσταφά Κεμάλ βρέθηκε σε δυσχερή θέση. Στις 10 Ιουλίου 1923 κατέφυγε στο Άγιο Όρος από όπου τον Σεπτέμβριο ανακοίνωσε την παραίτησή του. Στις 20 Μαΐου 1926 εξελέγη Πατριάρχης Αλεξανδρείας διαδεχόμενος τον Φώτιο. Ο Μελέτιος ήταν ο πρώτος Πατριάρχης Αλεξανδρείας που διεκδίκησε και έλαβε τον τίτλο «και πάσης Αφρικής». Ήταν αυτός που άρχισε την οργάνωση της σύγχρονης ορθόδοξης ιεραποστολής στην αφρικανική ήπειρο, ενώ με την ειδική διάταξη «περί του Συνταγματίου των Μητροπόλεων» ορίστηκαν οι εννέα εκκλησιαστικές επαρχίες του Θρόνου.

Το 1931 ηγήθηκε της ορθόδοξης αντιπροσωπείας στο συνέδριο του Λάμπεθ . Πέθανε αιφνιδίως στις 28 Ιουλίου του 1935 στην Αλεξάνδρεια.

51.ΜΗΛΙΩΤΗ

E6-Z6-
H6-H7

Μηλιώτης Γεώργιος: Γεννήθηκε στη Μήλο το 1856 ενώ το 1866 εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στο χωριό της μητέρας του Μαρίας στο Κατσιδώνι. Υπηρέτησε ως δάσκαλος στο Κατσιδώνι, αρχηγός κατά την επανάσταση του 1897, οπλαρχηγός του Δήμου Καρυδίου και τραυματίστηκε στα πόδια σε μάχη στην Κάτω Επισκοπή Σητείας κατά την παράδοση των όπλων των Οθωμανών. Υπήρξε και πληρεξούσιος του Κατσιδωνίου κατά την επαναστατική συνέλευση του 1912. Είχε δύο γιους οι οποίοι σκοτώθηκαν στους Βαλκανικούς πολέμους (Μιχαήλ Μηλιώτης, 1918 μάχη Δοϊράνης) και στη Μικρασιατική εκστρατεία (Ιωάννης Μηλιώτης, 1922 Μικρά Ασία). Πέθανε στο Κατσιδώνι στις 27 Απριλίου 1925.

52.ΜΟΥΡΟΥΖΗ

Μουρούζη

Μέλος της εθνικής αντίστασης και βασανισθείς από τη Χούντα των συνταγματαρχών.

53.ΜΟΥΣΤΑΚΛΗ

Σπύρου Μουστακλή

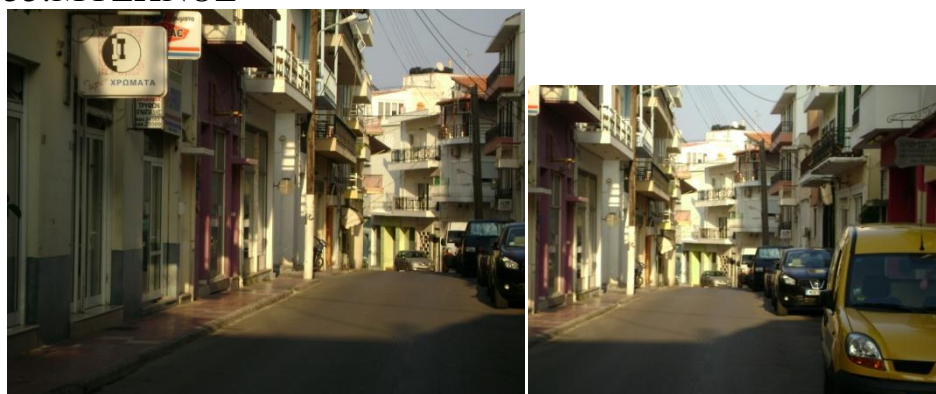
54.ΜΥΛΩΝΑΚΗ

Αρχιμανδρίτου Μυλωνάκη

Σητειακός επιφανής Αρχιμανδρίτης με πλούσια κοινωνική και θρησκευτική προσφορά.

55.ΜΥΣΩΝΟΣ

56.ΝΕΑΡΧΟΥ

57.ΝΙΚΗΤΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Νικητάκη Νικολάου του Ιωάννη (Μπερμπατογιάννη)

Αντιστασιακός. Το 1943 συνελήφθη από Γερμανούς ως ύποπτος και μεταφέρθηκε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία, όπου έπειτα από πολύωρα βασανιστήρια και ανακρίσεις θανατώθηκε. Τα παιδιά του Γιάννης και Γιώργος μεγάλοι δωρητές 30 στρεμμάτων για την κατασκευή του αεροδρομίου Σητείας.

58.ΝΙΚΩΝΟΣ

Νίκωνος

59.ΝΤΟΥΛΗ

Ντούλη

60.ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ

Ξανθουδίδου

61.ΞΕΝΙΚΑΚΗ

Ξενικάκη

Ξενικάκης Στέφανος: Γεννήθηκε στο Πισκοκέφαλο Σητείας το Δεκέμβριο του 1862, γιος του ιεροψάλτη και πρώτου χριστιανού Δικαστή της Σητείας μετά την επανάσταση του 1866 Θεόδωρου Ξενικάκη. Έμαθε τα πρώτα γράμματα στο Ελληνικό Σχολείο Σητείας και εν συνεχεία αποφοίτησε από τη δεύτερη τάξη του Γυμνασίου Ηρακλείου. Επανήλθε στη Σητεία όπου διορίστηκε ελληνοδιδάσκαλος στο Ελληνικό Γυμνάσιο Σητείας για τρία χρόνια. Στην επανάσταση του 1889 και την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου συνελήφθη και οδηγήθηκε στα Χανιά, απ' όπου αποφυλακίστηκε αργότερα. Στην επανάσταση του 1897 διετέλεσε πληρεξούσιος της Γενικής Συνελεύσεως που συγκλήθηκε στην περιοχή του Ακρωτηρίου στα Χανιά. Επίσης εξελέγη πληρεξούσιος της Εθνικής Συνελεύσεως που συγκρότησε ο Πρίγκιπας Γεώργιος, για τη σύνταξη του Συνταγματικού Χάρτη της Αυτόνομης Κρήτης. Κατά τη βουλευτική περίοδο της Κρητικής Πολιτείας εκλέγονταν έως το 1910 βουλευτής Σητείας, με εξαίρεση κάποια διαλείμματα. Εκμεταλλευόμενος την εξυπνάδα του και την πολιτική του δύναμη απέκτησε μεγάλη περιουσία. Πέθανε σε ηλικία 75 ετών το 1937.

62.ΞΟΜΠΛΑΡΟΥ ΚΑΠ.

ΚΑΠ. ΞΟΜΠΛΑΡΟΥ

Ξομπλάρης Ιωάννης: Γεννήθηκε το 1939 στους Αρμένους της Σητείας. Ήταν γιος

του οπλαρχηγού Σητείας Εμμανουήλ Ξομπλάρου⁵. Υπηρέτησε ως δήμαρχος, ως δικαστής και ως πληρεξούσιος της Σητείας κατά την επανάσταση του 1878. Κατά την επανάσταση του 1897 διορίστηκε οπλαρχηγός του Δήμου Χανδρά και στη συνέχεια μέλος της επιτροπής κατατάξεων των αγωνιστών του Νομού Λασιθίου. Πέθανε στις 17 Ιανουαρίου 1923 και ετάφη δημοσία δαπάνη.

ΞΟΜΠΛΑΡΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Γεννήθηκε το 1839 στους Αρμένους Σητείας και πέθανε το 1923. Ήταν γιος του Εμμανουήλ Ξομπλάρου. Υπήρξε δικαστής και πληρεξούσιος της Σητείας στην Επανάστατική Συνέλευση του 1878. Υπήρξε οπλαρχηγός στο Δήμο Χανδρά κατά την επανάσταση του 1828 (Χρηστάκης, 1997:86)

63.ΟΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οπροπούλου

64.ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ ΑΛΕΚΟΥ

⁵ Ξομπλάρος Εμμανουήλ: Γεννήθηκε στις αρχές του 19^{ου} αι. στους Αρμένους Σητείας. Σε μικρή ηλικία, το 1818, από πανώλη έχασε τους γονείς του. Υπηρέτησε διάφορους Τούρκους στην περιοχή και στο Ηράκλειο, ώσπου στην επανάσταση του '21 πέρασε στους επαναστατημένους Κρήτες. Μετά, πέρασε στην Πελοπόννησο και κατόπιν επέστρεψε στο χωριό του. Εκπροσώπησε σε διάφορες επιτροπές στην περιοχή του. Στην επανάσταση του 1866-69 ήταν οπλαρχηγός στην Σητεία, οπότε μετά την αποτυχία της μετέβη στην Κάρπαθο με την οικογένειά του. Επέστρεψε όταν δόθηκε αμνηστία. Μετά την εφαρμογή του Οργανικού Νόμου εκλέχτηκε μέλος του Επαρχιακού Συμβουλίου Σητείας και το 1872 μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου Διοίκησης Λασιθίου. Πέθανε το 1902 (Χρηστάκης, 1997).

Το 1612 υπέστη καταστροφή από σεισμό και το 1613 η Ενετική Γερουσία έστειλε για ανακαίνιση της 200 δουκάτα στον ηγούμενό της Γαβριήλ Παντόγαλλο. Αυτά αναφέρονται σε έγγραφο του Διοικητή της Σητείας **Nicolo Balbi** όπως γράφει ο Σάθας

Οι άλλες επιγραφές έχουν σχέση με τον ιδρυτή της Μονής τον ονομαστό Γαβριήλ Παντόγαλλο πλὴν της τρίτης που πρόκειται για την περίφημη «διαιτησία των μαγνητών» και για την οποία γίνεται διεξοδικά λόγος στις λέξεις Ίτανος και Κουφονίσση. Η μία από τις δύο, που έχει σχέση με την Μονή, γράφει τα ακόλουθα με κεφαλαία χαρακτά γράμματα

Ο της Μονής προστάτης

**Ούρεος αιπυτάτιο, Κόρη, λάαν δίχα χειρών
Τμήθεντ' αφράστως δεξαμενή συ μόνη
Ίλαθ' αποιχομένοις ικέτας σοις ηδέ παρούσι
Νυν τε και εσσομένοις αζομένοις σε όλως
Ταύταν εκ κραδίης αιτών χάριν ως πολύμοχθος
Παντόγαλος Γαβριήλ Παρθενική Μαρίη
Κ ου μόνος αύταρ άπαντες αολλέες άζυγες αγνή,
κύπτοντες κατά γης αντιβολούμε πάντες
Νύν δε τι ελπωρή μερόπων, Μαρίη Ερατεινή
Δέχνυο και ήμών ψυχοσόους τε μόγους**

Απόκρισις

**Ευμενεστέρα πέλω και έσσομαι υμετέροις
Μόχθοις, υιόν εμόν πάντοτε λισσομένη**

Δηλαδή σε ελεύθερη μετάφραση.

«Ο Προστάτης της Μονής (προς την Παναγία): 'Ω κόρη, εσυ που δέχτηκες τό λιθάρι που έπεσε από βουνό με τρόπο ανεξήγητο χωρίς να κοπή από ανθρώπινα χέρια (Σ.Σ εννοεί το Χριστό σύμφωνα το όραμα Δανιήλ) γίνε σπλαχνική και στους δούλους σου και σ' αυτούς που έφυγαν από τον κόσμο αυτό και σε αυτούς που θα γεννηθούν και που όλοι σε ευλαβούνται. Αυτή την χάρη σου ζητώ Παρθένα μου από τα βάθη της καρδιάς μου εγώ ο Γαβριήλ Παντόγαλος που κόπιασα πολύ και μαζί με εμένα οι μοναχοί που ασκητεύουν μαζί μου. Όλοι σου πέφτουμε στα γόνατα αγνή. Δέξου και τώρα Παναγιά μας, συ η ελπίδα των ανθρώπων τους μόχθους μας για την σωτηρία της ψυχής των συνανθρώπων μας.»

Απόκριση (της Παναγίας)

«Θα είμαι πιο ευσπλαχνική και τώρα και πάντα στους κόπους σας παρακαλώντας χωρίς ανάπαυλα τον γυιό μου»

Δίπλα σε πωρόλιθο υπάρχει η εξής επιγραφή πάλι με κεφαλαία γράμματα :

**«Τις δόμον Ερημμαίων εκάσσατο ιρόν Ολύμπου
Τις ποτ' έδωκε τόσιν κάλεσιν αγλαΐην
Παντόγαλος Γαβριήλ Θεοείκελος, αγλαομήτης
Άσπετος υψίνους, σεμνός ακερσοκόμης
Οίος Κωνσταντίνος ο Θεΐος τούνομα ετύχθη
Ενθάδ' όπη θεΐη ευχόμεθ' ευσεβΐη.
Όνπερ έτευξε Θεού Μαρΐοις χάριν Ακροθεαΐνης
Παυλαν των πατέρων έμμεν' ες αΐδιον
Χΐλια έξ θ' εκατόν Λυκαβάντων κύκλα παρήλθε
Και δέκα χεννέα μην έβδομος εξ' φαεών»**

Δηλαδή σε ελεύθερη μετάφραση:

*«Ποιος ανακαΐνισε τον ερημικό αυτό ναό τι ιερό του Ολύμπου
Ποιος ποτέ του έδωσε τόση ζακουστή ομορφιά
Ο Παντόγαλος ο Γαβριήλ, ο θεόμορφος, ο περήφανος που δεν
Υπάρχουν λέξεις για αυτόν, που σκέπτεται πάντα τα υψηλά, που έχει μακριά μαλλιά.
Αυτός ο ναός στερεώθηκε στο όνομα του Αγίου Κωνσταντίνου και σ' αυτόν με
ευσέβεια δεόμεθα.
Έγινε δε (ο ναός) για χάρη της Παναγίας της Ακροθεαΐνης για να μείνει αιώνια η
ανάπαυση των ψυχών των μοναχών.
Όλα αυτά έγιναν το έτος 1619».*

Ή επιγραφή αυτή ευρέθη στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου που ήταν μετόχι της Μονής Τοπλού που προφανώς την έκτισε ο Γαβριήλ Παντόγαλος.

Είναι πολύ πιθανόν ότι την σύνταξη των δύο πιο πάνω επιγραφών έκανε ο Μελέτιος Παντόγαλος αδελφός του Γαβριήλ και σπουδασμένος πολύ που έφθασε στο υψηλό εκκλησιαστικό αξίωμα να γίνει μητροπολίτης Εφέσσου.

66.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΕΜΜ.

Δωρ. Εμ. Παπαδάκη

Δωρητής. Δώρισε το οικόπεδό του για την ανέγερση του Αρχαιολογικού Μουσείου Σητείας.

Ο Μανώλης Παπαδάκης γεννήθηκε στην Τουρλωτή Σητείας το 1923. Στην διάρκεια της εχθρικής κατοχής 1940 - 1944, προσέφερε τις υπηρεσίες του, όπως και πολλοί άλλοι συμπατριώτες του, ως μέλος της αντιστασιακής ομάδας Πατριωτική Οργάνωση Σητείας (Π.Ο.Σ.) και αργότερα εντάχθηκε στο ένοπλο τμήμα της (Σ.Σ.Σ.). Τελείωσε το εξατάξιο Γυμνάσιο Σητείας το 1942 και το 1945 κατατάχθηκε στο Σώμα της Ελληνικής Χωροφυλακής. Υπηρέτησε σε όλα τα κλιμάκια με εξαιρετική επιτυχία και αποστρατεύτηκε το 1975. Μετά την αποδέσμευση από τα υπηρεσιακά του καθήκοντα, ασχολήθηκε ερασιτεχνικά με τη συλλογή στοιχείων που έχουν σχέση με την ιστορία, τη λαογραφία, την ηθογραφία, την παράδοση του τόπου μας και όχι μόνο.

67.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΥ

Ο Νικόλαος Γ. Παπ(π)αδάκης (1874- 1945), από τις Βρύσες Αγίου Βασιλείου, υπήρξε φιλόλογος και αρχαιολόγος, με αρχαιολογικές σπουδές στο Μόναχο, τη Βόννη και το Βερολίνο και σημαντικό ανασκαφικό έργο στην Ερέτρια, την Κορώνεια, την Οίτη και άλλες περιοχές τής Θήβας. Διετέλεσε Καθηγητής τής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο νεοσύστατο Πανεπιστήμιο τής Θεσσαλονίκης, Κοσμήτορας τής Φιλοσοφικής Σχολής και Πρύτανης (1937) του ίδιου Πανεπιστημίου.

Στις εργασίες του κάνουν εκτενείς αναφορές επιστήμονες τού εξωτερικού (όπως η Guarducci, οι Hood και Warren κ.ά.), ενώ με κολακευτικότερα λόγια και εξαιρετικό θαυμασμό εκφράστηκαν για το έργο του και Έλληνες επιστήμονες τού κύρους ενός Νικολάου Πολίτη- για τη διατριβή του «Περί το Χαροκόπειον τής Κορωνείας»- και ενός Χρήστου Τσουντα για το επιστημονικό του έργο γενικότερα. Σύμφωνα με ρήση τού Ακαδημαϊκού και Διευθυντή τού Εθνικού Μουσείου Αθηνών Χρίστου Καρούζου, ο Παπαδάκης υπήρξε, ίσως, ο πιο «γερός» κλασικός φιλόλογος τής πρώτης τριακονταετίας τού 20ου αιώνα. Υπήρξε, περαιτέρω, Καθηγητής και ένθερμος εμπνευστής και καθοδηγητής στο έργο λαμπρών φιλόλογων και πανεπιστημιακών διδασκάλων, όπως του Ιωάννη Θ. Κακριδή, του εθνικού μας αρχαιολόγου Μανόλη Ανδρόνικου, του ιστορικού Απ. Βακαλόπουλου και του αείμνηστου καθηγητή τού Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Φ. Πέτσα.

68.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΩΡΗΤΟΥ

69.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΠΕΤΑΝ

Καπετάν Γιάννη Παπαδάκη ή Κοντού: Καπετάνιος της Κρήτης, ήρωας του 1821.

70.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

71.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Γιατρός – Βουλευτής (1946). Αρχηγός της Π.Ο.Σ. (Πατριωτική Οργάνωση Σητείας – 1943)

Κωνσταντίνος Ι. Παπαδάκης

-ιατρός

-πρόσφερε υπηρεσίες στους συμμαχικούς ασυρμάτους και στις πατριωτικές οργανώσεις

-βοήθησε στην κυκλοφορία δελτίων ειδήσεων

72.ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΝΙΚ.

1. Γεννήθηκε στο Καρύδι της Σητείας περί το 1870. Τα πρώτα γράμματα έμαθε στο χωριό του και εν συνεχεία στη Μονή Τοπλού και στο δημοτικό σχολείο Παλαικάστρου. Συνέχισε στο Ελληνικό Σχολείο Σητείας με διευθυντή τον Αγγελάκη και εν συνεχεία στο Γυμνάσιο Νεάπολης. Το σχολικό έτος 1889-1890 διετέλεσε δάσκαλος στο χωριό του, ενώ το 1892 αποφοίτησε από το Γυμνάσιο για να υπηρετήσει δημοδιδάσκαλος και Ελληνοδιδάσκαλος μέχρι την εποχή της επανάστασης του 1897. Εκεί, ενέλαβε οπλαρχηγός και φέρεται να έχει ευθύνη για τη σφαγή των Τούρκων στην Ετιά, παρά τη δική του εκδοχή ότι απουσίαζε από το συμβάν. Τραυματίστηκε κατά την επανάσταση αποκτώντας πρόβλημα στην ακοή, που τον ανάγκασε να παραιτηθεί από το διδασκαλικό επάγγελμα και να εργαστεί ως λογιστής της Ανώτατης Διεύθυνσης Παιδείας της Κρήτης (1907-1910), γραμματέας της Διεθνούς Επιτροπής Αποζημιώσεων (1912-1915), ελεγκτής των Ιερών Μονών και Οργανωτής του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης, του οποίου υπήρξε και ο πρώτος διευθυντής. Παρά το γεγονός ότι ο Παπαδάκης δεν ήταν ο ικανότερος για να ααλάβει αυτή τη θέση, όλοι αναγνωρίζουν ότι άνευ της παρουσίας του δε θα μπορούσε να υπάρξει ιστορικό αρχείο στην Κρήτη. Σημαντικότερο έργο του είναι: «Ο Ιεροσητείας Αμβρόσιος» αλλά και το «Η Σητεία κατά τας Κρητικές επαναστάσεις 1896-1898», «Από λιμένος Σητείας εις Μονήν Καψά 1895» και η βιογραφία του Ιωσήφ Γεροντογιάννη. Το σύνολο του έργου του βασίστηκε στο αρχειακό του υλικό, το οποίο και παραθέτει πολλές φορές άνευ κριτικής. Πέθανε στο δημοτικό νοσοκομείο Χανίων το 1941.

73. ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΑΝΤΟΓΑΛΟΥ

74. ΠΑΤΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

75. ΠΕΡΑΚΗ ΠΑΝ.

Περράκης Παναγιώτης

- υπάλληλος συνεταιρισμού Σητείας
- επιδιόρθωση βλαβών στους ασυρμάτους
- πληροφοριοδότης από την Σητεία [Δ.Σ του ΕΑΜ]
- εώς το 1943 αποτελούσε μέρος του πυρήνα του ΕΑΜ

Αντιστασιακός με ουσιαστική συμβολή στη λειτουργία των Σ/Α και πολύπλευρη κοινωνική δράση και προσφορά.

76.ΠΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ Γ.

Καταγόταν από τους Παπαγιαννάδες και ήταν τέως ενωματάρχης και μέλος της Ανώτατης Επιτροπής Αγώνος Κρήτης.

78.ΠΕΡΤΣΙΒΑΛΗ

79.ΠΑΤΥΧΑΚΗ ΑΦΟΙ

Αφών Εμμ. Και

Αριστ. Πατυχάκη

Αδερφών Πατυχάκη Αριστείδη και Εμμανουήλ: Δωρητές του Νοσοκομείου Σητείας – Συμμετοχή στο 5/42 Σύνταγμα Ψαρρού με τιμητικές διακρίσεις.

80. ΠΕΤΥΧΑΚΗ ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΙΧ.

81. ΠΙΜΠΛΗ ΕΜ.

82. ΠΛΑΣΤΗΡΑ

83. ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

*«Δικηγόρος με μεγάλη παρουσία στους αγώνες της δημοκρατίας. Είχε κυνηγηθεί και συλληφθεί στις 21 Απριλίου του 1967, ένας από τους δυο που συνελήφθησαν τότε στην Σητεία. Τήρησε στάση αντιδικτατορική και είχε ανάμειξη στα κοινά ως επικεφαλής δημοτικών συνδυασμών. Το όνομά του δόθηκε σε πλατεία που μετά έγινε παιδική χαρά».*⁶

84. ΠΛΑΤΩΝΟΣ Ν.

85. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΟΥ

Δικηγόρος ο οποίος βοήθησε κατά την περίοδο της εθνικής αντίστασης. Ήταν πατριώτης και συμμετείχε στο εθνικό απελευθερωτικό μέτωπο της Σητείας (Ε.Α.Μ). Ο πολυχρονίδης ήταν κάτοικος Σητείας και μαζί με τους Στ. Ντούλη και Γ. Στεφανουδάκη αποτέλεσαν την επιτροπή συντονισμού του Ε.Α.Μ. Τέλος, ο Γ. Πολυχρονίδης συνεργάστηκε με τον Αντων, ο οποίος ήταν ασυρματιστής του κλιμακίου ασυρμάτου του Συμμαχικού Στρατηγείου.

⁶ Από τη συνέντευξη του κ. Πετράκη

86. ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ

87. ΡΕΜΟΥΝΤΑΚΗ

Ο Επαμεινώνδας Ρεμουντάκης πέρασε 20 χρόνια ως ασθενής στη Σπιναλόγκα. Ο δυναμικός του χαρακτήρας, η βαθιά του μόρφωση και ψυχική καλλιέργεια τον βοήθησαν όχι μόνο να αντέξει τη μοίρα του, αλλά και να αγωνισθεί για ένα καλύτερο επίπεδο ζωής για όλους τους ασθενείς του νησιού.

88. ΡΟΥΣΣΕΛΑΚΗ

ΡΟΥΣΣΕΛΑΚΗ

89. ΣΑΚΑΔΑΚΗ

Φαρμακοποιός, τον οποίο στραγγάλισαν, αλλά δε μαρτύρησε. Συνελήφθη από τους Γερμανούς και βρέθηκε νεκρός στην ακτή στο Σείσι. Από τα σημάδια στο σώμα του ήταν πολύ εύκολο να καταλάβει κανείς τα βασανιστήρια τα οποία του έκαναν οι Γερμανοί. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, ο Σακαδάκης τουφεκίστηκε εξαιτίας προδοσίας. Ήταν ένα από τα κυριότερα στελέχη της Ανώτατης Επιτροπής Αγώνος Κρήτης (Α.Ε.Α.Κ) στη Σητεία.

90. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΑΡΧ.

91. ΣΗΤΕΙΩΤΩΝ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΩΝ

92. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ

Σκουλούδη

1^ο Γυμνάσιο Σητείας
Τοπική Ιστορία
Οι δρόμοι της πόλης μου: Τα πρόσωπα και η ιστορία τους

93. ΣΟΛΩΜΟΥ Δ.
94. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ Γ.

Γεωργ. Σπυριδάκη

95. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ ΚΑΘ.

Καθ. Γ. Σπυριδάκη

Μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες που εκπροσώπησαν επάξια την πόλη της Σητείας ήταν ο Γεώργιος Σπυριδάκης (.....- 29 Ιουνίου 1976), σημαντική πνευματική προσωπικότητα που έδρασε καταλυτικά στον τομέα της λαογραφίας.

Η επαγγελματική του πορεία αρχίζει το 1964 όταν ο ίδιος ήταν έκτακτος καθηγητής της Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών. Από τότε διετέλεσε ένα επίπονο έργο που αφορά ένα μεγάλο φάσμα ιστορικών και λαογραφικών γνώσεων. Κατόπιν, ως πλέον Διευθυντής του Λαογραφικού Αρχείου και Κέντρου Έρευνας της Λαογραφικής Ακαδημίας Αθηνών διαθέτει τα μέσα να εκπληρώσει τις φιλοδοξίες του όσον αφορά την αποτελεσματικότερη υιοθέτηση της λαογραφίας από τους φοιτητές της σχολής καθιστώντας την, παράλληλα, πιο προσιτή σε εκείνους.

Αρχικά, ενισχύει το Αρχείο Πρωτογενούς Λαογραφικού Υλικού διασφαλίζοντας έτσι την παραδοσιακή και εθνική πολιτιστική κληρονομιά ενώ ταυτόχρονα συγκροτεί την Έδρα του Αρχείου τόσο με νέες εγκαταστάσεις όσο και με βελτιωμένη υλικοτεχνική υποδομή. Επιπροσθέτως, δημιουργεί φροντιστηριακή βιβλιοθήκη, η οποία λειτουργεί ως σπουδαστήριο και περικλείει μία ευρεία ποικιλία από ιστορικές καταγραφές τόσο του ίδιου όσο και πολλών ξένων λαογράφων, ενώ καταλήγει εν τέλει να αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική πηγή γνώσεων. Επίσης, θεμελιώνει το Μουσείο και Αρχείο δημόδους μουσικής, εγγράφων, φωτογραφιών, φωτεινών διαφανειών και μικροφωτογραφιών.

Ως επιστήμονας, εκτός από τα καθήκοντα του στο Πανεπιστήμιο, επιτελεί ένα σημαντικό διδακτικό έργο με πυρήνα μία ανεξάντλητη ιστορική καταγραφή, το οποίο επικεντρώνεται κυρίως στην διατήρηση του λαϊκού, παραδοσιακού

πολιτισμού στην φυσική, πνευματική και κοινωνική του μορφή, που συνθέτει τα θεμέλια για την συγκεκριμενοποίηση και καλύτερη κατανόηση του λαογραφικού φαινομένου μέσω της αρχαιοελληνικής, βυζαντινής και νεότερης πολιτισμικής σύστασης.

Φυσικά, με κάθε υπερηφάνεια για την Σητειακή και Κρητική του καταγωγή, ο Γ. Σπυριδάκης προσέφερε πάντα

έρεισμα στην γενέτειρα του, το χωριό Κατσιδώνι, καθώς και ο υιός του, Κωνσταντίνος. Απέστειλε βιβλία για συγκρότηση βιβλιοθήκης, οργάνωσε ομίλους αλλά και διαλέξεις για την Λαογραφία. Παράλληλα, παρείχε ηθική και υλική στήριξη στους συγχωριανούς του, ενώ ενίσχυε τους κρητικούς συλλόγους της Αθήνας.

Ο χαρακτήρας του σκιαγραφούταν από διάχυτη πειθαρχία, ταπεινότητα, τυπικότητα με ήπιο ύφος, ενώ συνδύαζε πάντα το αυστηρό ύφος ενός διοικητικού προϊσταμένου με τον προσωπικό και φιλικό τόνο. Ακόμη, η φιλεργία, η προθυμία και η εργατικότητα του ήταν χαρακτηριστικές καθώς και κύριες αιτίες για την αποστασιοποίηση του από την ανιδιοτέλεια και πολλές φορές από τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του, ενώ το πάθος του για το πνεύμα και την προέλευση του ανθρώπου σε συνδυασμό με την ιστορία τον ώθησαν να αναπτύξει την πολυδιάστατη και φιλελεύθερη προσωπικότητα του.

Αφού τον Αύγουστο του 1972 αποχωρεί από την εκπαίδευση και συνταξιοδοτείται και αφήνει την τελευταία του πνοή στις 29 Ιουνίου του 1975.

Γ. Σπυριδάκη- Παπαδάκη

Δύο άνθρωποι έδωσαν το φλογερό τους πάθος και τις γνώσεις τους για τον εμπλουτισμό και την οργάνωση της Βιβλιοθήκης σε βάση όχι πλέον βιβλιοθήκης Συλλόγου αλλά ανοικτής λαϊκής Βιβλιοθήκης για την εξυπηρέτηση των κατοίκων, μαθητών και επιστημόνων της πόλης της Σητείας αλλά και ολόκληρης της Επαρχίας. Ο ένας στη Σητεία ήταν ο τότε και επί σειρά ετών Πρόεδρος του "Βιτσέντζου Κορνάρου" Εμμανουήλ Σταυρακάκης, δάσκαλός και ο άλλος στην Αθήνα, ο Γεώργιος Κ. Σπυριδάκης, μετέπειτα καθηγητής Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και διακεκριμένος λαογράφος ο οποίος, όπως είναι γνωστό, καταγόταν από το Κατσιδώνι.

Ο Γ. Σπυριδάκης δώρισε 633 τόμους στη Βιβλιοθήκη από την προσωπική του βιβλιοθήκη για τον εμπλουτισμό της και για την ανύψωση του επιπέδου της γνώσης στη Σητεία. Επίσης ο Ν.Ι. Παπαδάκης, ιδρυτής και πρώτος Διευθυντής του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης, από το Καρύδι Σητείας, δώρισε 126 τόμους. Τον Μέγα διαδέχτηκε και στη διεύθυνση του λαογραφικού αρχείου και στην έδρα της λαογραφίας στη φιλοσοφική της Αθήνας ο εκ Κρήτης Γεώργιος Σπυριδάκης (1906-1975), ο οποίος εστίασε τις μελέτες του περισσότερο σε αγιολογικά κείμενα παρά στη λαϊκή γραμματειακή ύλη. Ωστόσο έδειξε αξιοθαύμαστη δραστηριότητα για την οργάνωση και επέκταση του λαογραφικού αρχείου.

96.ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗ EMM

Σταύρος Ν. Σταυρακάκης

Ο δημοσιογράφος και λογοτέχνης Σταύρος Ν. Σταυρακάκης γεννήθηκε το 1925 στους Πεύκους Σητείας και πέθανε το 2007 στο Ηράκλειο Κρήτης. Από το 1962 εργάστηκε ως δημοσιογράφος - χρονογράφος στην εφημερίδα του Ηρακλείου «Πατρίς» της οποίας υπήρξε παράλληλα κύριος αρθρογράφος και αρχισυντάκτης από το 1972 μέχρι και το τέλος της δημοσιογραφικής του διαδρομής.

Συνεργάστηκε με τις εφημερίδες «Το Βήμα», «Αυγή», «Τα Νέα», «Κρήτη», «Εθνική Φωνή», «Χανιώτικα Νέα», «Κρητικό Φως», «Ελεύθερη Γνώμη», ενώ υπήρξε εκδότης και συντάκτης της εφημερίδας «Αγροτική Φωνή». Έγραψε πάνω από 15.000 χρονογραφήματα που στεγάστηκαν κάτω απ' τους τίτλους «Στην άκρη της πέννας», «Αληθινές αφορμές», «Χωρίς περιστροφές», «Εμείς κι εκείνοι», «Με το ράμφος του περιστεριού», «Ανθρώπινα», «Ραμφίσματα», «Από την άλλη όψη», «Έκθετες σκέψεις», ενώ από το 1992 μέχρι το 1996 συνεργάστηκε με την ΕΡΑ Ηρακλείου γράφοντας και εκφωνώντας πολιτικό κυρίως χρονογράφημα, με τον τίτλο «Μπροστά στο μικρόφωνο».

97.ΣΤΥΛΙΑΝΑΚΗ ΕΜΜ.

Στυλιανάκη Εμ.

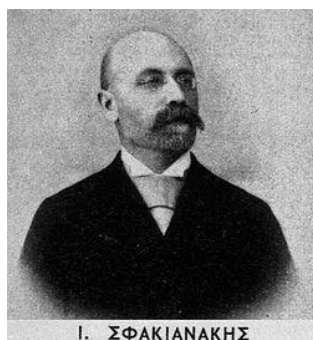
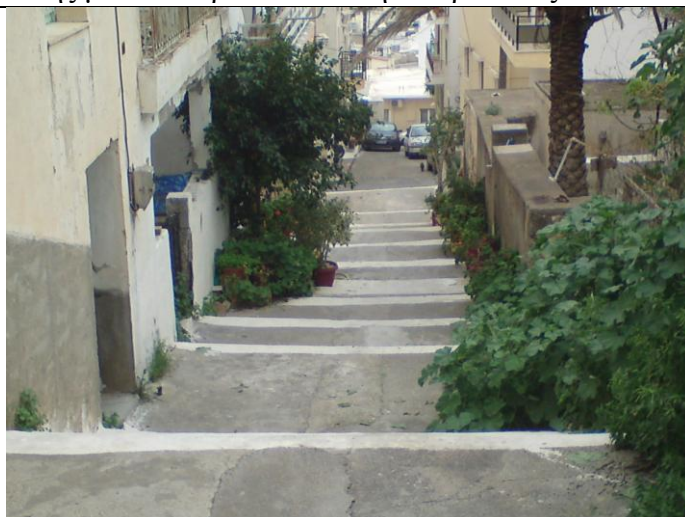

98.ΣΥΛΛΙΓΝΑΚΗ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

Ηγούμενος στο Τοπλού που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς. Καταγόταν από τη Σφάκα και ήταν υπεύθυνος λειτουργίας του ασυρμάτου στη Μονή Τοπλού.

99.ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Ιω. Σφακιανάκη

Τσιγκογραφία του Ιωάννη Σφακιανάκη από το
Περιοδικό *Ημερολόγιο Σκόκκου* του 1990

Ο Ι. Σφακιανάκης γεννήθηκε το 1848 και σπούδασε ιατρική στην Γερμανία και όταν επέστρεψε εγκαταστάθηκε στο Ηράκλειο. Εξάσκησε το επάγγελμα του ιατρού και απέκτησε την εμπιστοσύνη των συνανθρώπων του, γιατί η επιστήμη του έφερνε ιαματικά αποτελέσματα όμοια με αυτά του θρυλικού ιατρού Παλαιολόγου. Ο Ιωάννης Σφακιανάκης ήταν Πρόεδρος Επαναστατικής Συνελεύσεως Κρητών το 1878. Χρημάτισε βουλευτής σε πολλές και επανειλημμένες περιόδους και διακρίθηκε για την ρητορική του ικανότητα. Συνεργάστηκε στην ελληνική εφημερίδα του Ηρακλείου μετά την επανάσταση του 1878. Πήρε μέρος στις επαναστάσεις του 1896 και 1897 και η δράση του έγινε γνωστή.

Ήταν γιός του Κωνσταντίνου Σφακιανάκη, αρχηγού των έξι Ανατολικών Επαρχιών της Κρήτης. Γεννήθηκε στο Βραχάσι Μεραμβέλλου το 1848. Όταν ήταν ακόμη μαθητής στη Σύρο, ακολούθησε τον πατέρα του στην Κρήτη στην Επανάσταση του 1866-1868. Σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μετεκπαιδεύτηκε στη Βιέννη. Επίσης διετέλεσε ιατρός του Χριστιανικού Νοσοκομείου Ηρακλείου και πρόεδρος του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Ηρακλείου.

Κύριος διαπραγματευτής της Σύμβασης της Χαλέπας (1878), πρόεδρος της

Γενικής Συνέλευσης των Κρητών (1897-1898), πρόεδρος του Εκτελεστικού (1898), και πρώτος πρόεδρος της Βουλής των Κρητών (1899).

Έξοχος πατριώτης, σεμνός και μετριόφρων, καθώς και εχθρός του Πολιτικού φατριασμού, υπήρξε το βασικό πρόσωπο των πολιτικών πραγμάτων και καταστάσεων της Κρήτης, από το 1878 μέχρι την Επανάσταση του Θερίσου το 1905.

Υποστήριξε την Επανάσταση με βαρυσήμαντη ομιλία του στο Ηράκλειο στις 22-03-1905 και έστρεψε την πλάστιγγα των πραγμάτων υπέρ του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Ήταν παντρεμένος με τη Μαρία, κόρη του Μίνωα Καλοκαιρινού, με την οποία απέκτησε μία κόρη, την Έλλη, που πέθανε μικρή και τον Κωνσταντίνο που διακρίθηκε ως μουσικός. Ως βουλευτής Ηρακλείου διακρίθηκε ως ήρεμος και απλός, είρων.

Λόγω εκτραχλισμού των πολιτικών παθών, εγκατέλειψε την πολιτική και ανέλαβε διευθυντής της Τράπεζας Κρήτης στο Ηράκλειο. Τιμήθηκε από την Κριτική Πολιτεία με τη διάκριση του αγωνιστή πρώτης Τάξεως. Πέθανε στην Αθήνα στις 28-11-1924 και τιμήθηκε από την Βουλή των Ελλήνων.

100. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

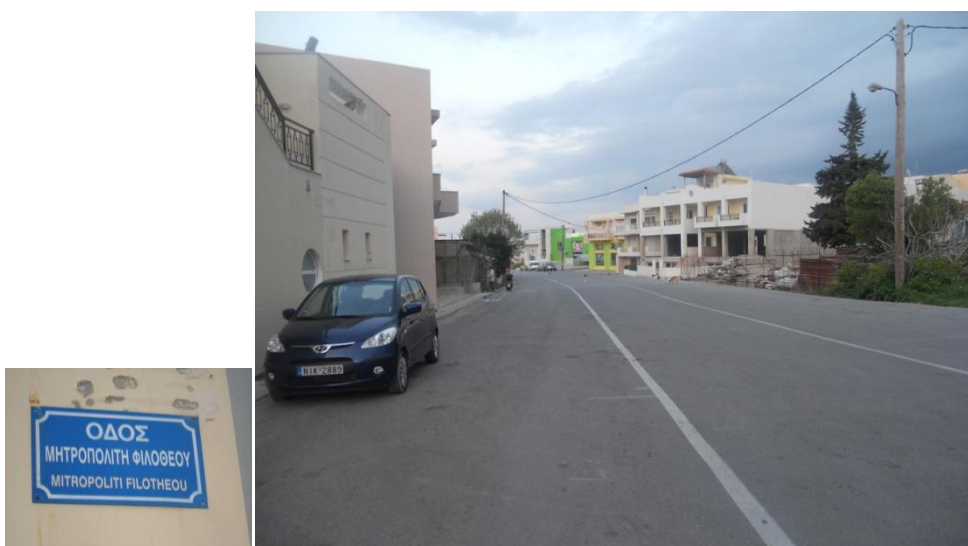
Ο Εμμανουήλ Τσουδερός ήταν γόνος επιφανούς κρητικής οικογένειας με μεγάλη παρουσία στην σύγχρονη ιστορία του νησιού και της Ελλάδας γενικότερα. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και οικονομικές επιστήμες στο Παρίσι και το Λονδίνο. Αρχικά διετέλεσε βουλευτής Ρεθύμνης στη Κρητική Βουλή την περίοδο 1906-1912 και αντιπρόεδρος της Συνέλευσης των Κρητών και αντιπρόσωπος αυτής στην Αθήνα, την περίοδο 1911-1912. Το ίδιο δε διάστημα ήταν Επίτροπος Δημοσίας Ασφάλειας και Δημοσίων Έργων στη Διοικητική Επιτροπή Κρήτης.

Μετά την ενσωμάτωση εκλέχθηκε στη Βουλή των ελλήνων και πάλι βουλευτής Ρεθύμνης με το κόμμα των φιλελευθέρων το 1915 επανεκλεγείς ομοίως το 1920 και το 1923. Από το 1918 εκπροσώπησε την Ελλάδα επανειλημμένως σε διεθνείς συναντήσεις.

Το 1924 ανέλαβε το Υπουργείο Συγκοινωνιών στην κυβέρνηση Βενιζέλου και την ίδια χρονιά ανέλαβε το Υπουργείο Οικονομικών στην κυβέρνηση Παπαναστασίου. Το 1925 διορίστηκε υποδιοικητής της Εθνικής Τράπεζας. Από την θέση αυτή, το 1927 πρότεινε και διαπραγματεύθηκε με τους εκπροσώπους της Κοινωνίας των Εθνών την δημιουργία της Τραπέζης της Ελλάδος. Το 1931, σε μια δύσκολη στιγμή για την ελληνική οικονομία, ο Τσουδερός ανέλαβε την διοίκηση της Τραπέζης της Ελλάδος.

101. ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ

Μητροπολίτης Ιεραπύτνης και Σητείας Φιλόθεος Β.

102. ΦΟΥΝΤΑΛΙΔΟΥ

Φουνταλίδης Εμμανουήλ: Γεννήθηκε στο χωριό Γρας (σημερινό Άγιο Στέφανο) από πλούσια οικογένεια το 1850. Έλαβε ικανή για την εποχή μόρφωση σε διάφορα σχολεία του Ηρακλείου, για να επιστρέψει στη Σητεία και να ασχοληθεί με το εμπόριο, στο οποίο φάνηκε να έχει ιδιαίτερη κλίση. Ήδη από τη νεανική του ηλικία είχε ασχοληθεί με τα κοινά, είχε χειροθετηθεί αναγνώστης στην ενορία του και έδειξε ενδιαφέρον για την πολιτική. Εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία για ανάμειξη στην πολιτική, μετά τη σύμβαση της Χαλέπας και τα προνόμια που δόθηκαν στους χριστιανούς. Αν και δεν είχε την παιδεία των πολιτικών του αντιπάλων, επικράτησε στην πολιτική εξαιτίας της εξυπνάδας του και της πολιτικής του οξύνουιας. Εξαιρετικά ευγενικός στους τρόπους,

πλούσιος και επιτήδειος κομματάρχης, αναδείχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους πολιτικούς στη Σητεία. Η επιτυχία του να αναδείξει τον πατέρα του εκπρόσωπο της επαρχίας στη Γενική Συνέλευση των Κρητών το 1880, του έδωσε μεγάλη ώθηση. Από δε το έτος 1882 κατάφερε να εκλεγεί ο ίδιος εκπρόσωπος των χριστιανών της Σητείας και βουλευτής αργότερα στις εκλογές στου 1887, 1895, 1901 και 1903. Στην επανάσταση του 1897 εξελέγη Γενικός Αρχηγός της Σητείας και μετά από συμφωνία με τον πολιτικό του αντίπαλο Εμμ. Αγγελάκη, εξελέγη μόνιμος πρόεδρος της Διοικητικής Επιτροπής Σητείας στη συνέλευση του Πισκοκεφάλου. Κατά τη στιγμή της επανάστασης απουσίαζε στην Αθήνα, μετά δε το τέλος της διορίστηκε από τους Γάλλους Νομαρχεύων Λασιθίου και αργότερα από την Κρητική Κυβέρνηση Νομάρχης Σφακίων, την οποία θέση δεν αποδέχθηκε. Έμεινε γνωστός για την αρχοντική του εμφάνιση και τη διάθεσή του για καλή ζωή. Πέθανε από συγκοπή στις 30 Δεκεμβρίου του 1909

103. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ Κ.

Ο Κωστής Φραγκούλης γεννήθηκε στη Λάστρο Σητείας το 1905 και πέθανε ακριβώς στα εκατό του χρόνια στις, 11/2/2005 .

Από τη Λάστρο Σητείας έφυγε σε ηλικία 16 χρονών, σε αναζήτηση καλύτερης τύχης και κατέληξε στο Μεγάλο μας Κάστρο, όπου από μια καθαρή σύμπτωση επέλεξε το επάγγελμα του τυπογράφου. Το τυπογραφείο για τον Κωστή Φραγκούλη υπήρξε μεγάλο σχολείο. Όπως λέει ο ίδιος χαρακτηριστικά στο περίφημο αυτοβιογραφικό του ποίημα που σφαιλίζει το 2ο βιβλίο από τα "ΔΙΦΟΡΑ. Ταυτόχρονα με την τυπογραφική τέχνη, άρχισαν και οι πρώτες λογοτεχνικές του ανησυχίες. Ξεκίνησε λοιπόν μ' ένα είδος χρονογραφήματος στην τοπική εφημερίδα, "Ίδη" που εντυπωσίασε το αναγνωστικό κοινό με το δροσερό και παιγνιώδες ύφος του. Στα 25 του χρόνια βρέθηκε στην Αθήνα, εργαζόμενος πάντα ως τυπογράφος κι εκεί εξέδωσε την πρώτη ποιητική του συλλογή "Μ' ανοιχτά φτερά". Στο μεταξύ, συνταραχτικά γεγονότα που συγκλόνισαν τη χώρα μας, παρέσυραν στη δίνη τους τον ποιητή. Έτσι το 1940-41 βρέθηκε στο Αλβανικό μέτωπο να υπερασπίζεται την πατρίδα. Μετά την Γερμανική εισβολή στην Κρήτη, επανήλθε στη γενέθλια γη, την αγαπημένη του Λάστρο, έγγαμος πια με ένα παιδί, όπου έζησε όλα τα χρόνια της μαύρης κατοχής. Ύστερα από την απελευθέρωση εγκαταστάθηκε μόνιμα στο Ηράκλειο και εξακολούθησε να ασκεί ευδοκίμως το επάγγελμα του τυπογράφου. Αργότερα απέκτησε ιδιόκτητο τυπογραφείο με τη φίρμα "Ανταίος" ενώ παράλληλα ασχολήθηκε συστηματικά με τη δημοσιογραφία, γράφοντας το αγαπημένο του χρονογράφημα.

104. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ ΤΑΓΜ.

105. ΦΥΓΕΤΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

Η «Γερμανίδα», η Αυστριακή Διερμηνέας Φράου Γκέλλε, η Ελληνίδα ηρωίδα με ουσιαστική συμμετοχή στην Αντίσταση του λαού μας στα έτη 41-44. Η Φυγετάκη Μαρία ήταν Αυστριακής καταγωγής και μόνιμη κάτοικος της επαρχίας Σητεία. Κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο ήταν συνεργάτης του χειριστή ασύρματου Εμμ. Γ. Τσαγκαράκη στην οργάνωση Σ.Σ.Σ (Στρατιωτικός Σύνδεσμος Σητείας)

106. ΧΛΟΥΒΕΡΑΚΗΣ ΜΙΧ.⁷

Ο **Μιχαήλ Χλουβεράκης** (1905 - 8 Μαρτίου 1970) ήταν Έλληνας γιατρός και πολιτικός, που διετέλεσε βουλευτής Λασιθίου. Ανεψιός του είναι ο επίσης βουλευτής Γιάννης Πλακιωτάκης.

Σπουδές, ιατρικό λειτούργημα και δημοσιογραφία

Η καταγωγή του ήταν από την Τουρλωτή Λασιθίου, γιος του Μάρκου και της Στερεώ. Σπούδασε στην Ιατρική Σχολή του πανεπιστημίου Αθηνών και αποφοίτησε το 1929. Εργάστηκε σε ιατρείο που άνοιξε ο ίδιος στη Σητεία. Είχε γίνει γνωστός ως "ο γιατρός με την άσπρη φοράδα" και αναφέρθηκε στον Τύπο της εποχής ως "έντιμος πολίτης, λευκός και άσπιλος πολιτικός"

Υπηρέτησε ως γιατρός στη γραμμή των πρώτων. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής πολέμησε στην Εθνική Αντίσταση. Ευπροσήγορος, ειλικρινής και μειλίχιος, ενθάρρυνε τους ασθενείς του, καθώς ήταν πάντα γελαστός, όπως ανέφεραν οι νεκρολογίες του στον τοπικό Τύπο το 1970.

Από το Μάρτιο του 1945 ως τον Απρίλιο του 1946 εξέδιδε, μαζί με το Γαλανάκη, την εβδομαδιαία πολιτική εφημερίδα "Ελευθέρα Φωνή", η οποία ήταν η πρώτη εφημερίδα που κυκλοφόρησε στη Σητεία.

Πολιτική σταδιοδρομία

Η πρώτη του κάθοδος σε εκλογές έγινε με ανεξάρτητο συνδυασμό στις εκλογές του 1946. Στον ίδιο συνδυασμό ανήκαν οι Εμμανουήλ Γαλανάκης και Μιχαήλ Καταπότης. Στις εκλογές εκείνες ο συνδυασμός των τριών πολιτευτών ηττήθηκε.

Εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής στην εκλογική περιφέρεια του Λασιθίου με την ΕΠΕΚ του Πλαστήρα το 1950. Επανεξελέγη στις εκλογές των ετών 1951, 1952, 1956 (άνευ σταυρών με τη Δημοκρατική Ένωση, εξαιτίας του πλειοψηφικού), 1961, 1963 και 1964.

Στις 13 Ιουλίου 1951, έπειτα από το κίνημα του ΙΔΕΑ, ο Χλουβεράκης μαζί με πολλούς άλλους βουλευτές αποχώρησε από το κόμμα ΕΠΕΚ και πολιτεύτηκε στις επόμενες εκλογικές αναμετρήσεις αρχικά με το Κόμμα των Φιλελευθέρων και έπειτα με την Ένωση Κέντρου. Με την τελευταία εξελέγη στις εκλογές του 1961 συγκεντρώνοντας 9.500 ψήφους και με πρώτο τον Εμμανουήλ Κοθρή.

Θάνατος και τιμές

Αναφέρεται ότι κάποτε που ήταν άρρωστος, η σύζυγός του τον συμβούλεψε να μην πάει στη Βουλή για να ψηφίσει, γιατί θα επιδειωνόταν η κατάσταση της υγείας του. Η απάντησή του Χλουβεράκη ήταν: "Ας πεθάνω, Μαρία, αφού πρόκειται για την Κρήτη. Άντρες τα' ρίζουν τα Σφακιά".

Πέθανε στην Αθήνα το 1970 και κηδεύτηκε στο Πρώτο Νεκροταφείο. Στη Σητεία

⁷ " Ήταν πρόεδρος σε όλες αυτές τις πρωτοβουλίες στις επιτροπές, ήταν ψυχή όλων αυτών των έργων. Έφτιαξε και την ηλεκτρική εταιρία Σητείας που ήταν ένας από τους καλύτερους συνεταιρισμούς της Ελλάδας. Πέθανε το 1956 αλλά όλα αυτά τα έκανε πριν τον πόλεμο διότι το 1947 έπαθε κάτι με την υγεία και δεν μπορούσε αν και ήταν ακόμα νέος. Παραλιακός δρόμος από το Τελωνείο να πάει πέρα", από τη συνέντευξη που παραχώρησε στο σχολείο ο κ. Πετράκης

1^ο Γυμνάσιο Σητείας

Τοπική Ιστορία

Οι δρόμοι της πόλης μου: Τα πρόσωπα και η ιστορία τους

έχει δοθεί το όνομα του Χλουβεράκη σε ένα πάρκο, με απόφαση του Δήμου Σητείας.